

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1937 kl. 1 e. m.

Sammanfattning av bevillnings- och jordbruksutskotts utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område jämte i ämnet väckta motioner med mera.

Enligt överenskommelse mellan bevillningsutskottet och jordbruksutskottet hava till behandling i sammansatt bevillnings- och jordbruksutskott hänskjutits *dels* Kungl. Maj:ts den 2 april 1937 dagtecknade, till jordbruksutskottet hänvisade proposition, nr 284, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område jämte i ämnet väckta motioner, *dels* Kungl. Maj:ts den 9 april 1937 dagtecknade, till bevillningsutskottet hänvisade proposition, nr 293, med förslag till viss ändring i gällande tulltaxa m. m., i vad propositionen rör tull å vindruvor, jämte en i ämnet väckt motion, *dels* Kungl. Maj:ts den 16 april 1937 dagtecknade, till bevillningsutskottet hänvisade proposition, nr 308, med förslag till förordning angående viss utsträckning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande jämlikt 1 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror m. m. och *dels* vissa i det följande närmare angivna, under motionstiden vid riksdagens början väckta till utskotten överlämnade motioner i ämnen, som beröras av propositionerna eller avhandla därmed närstående spörsmål.

Propositionen nr 284.

I förevarande proposition har Kungl. Maj:t — under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 2 april 1937 — föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 26 juni 1933 (nr 391) angående mjölkavgift;
- 2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 7 juni 1935 (nr 279) angående slaktdjursavgift;
- 3) förordning angående tillägg till förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift;
- 4) förordning angående utförselbevis för råg och vete;

dels ock

- 1) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av mjölk och mejeriproduktioner.

dukter i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer;

2) medgiva, att Kungl. Maj:t må, om så befinnes nödigt för stödjande av priset å smör, vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av margarin, konstister och fettemulsion samt av råvaror för margarinindustrien och ämnen, varav dessa framställas, i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer;

3) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av slaktdjur samt kött och fläsk i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer;

4) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av ägg m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser;

5) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser av införseln till riket av vete och råg samt därav framställda produkter;

6) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med svenska spannmålsaktiebolaget om fortsatt giltighet under tiden från och med den 1 september 1937 till och med den 31 augusti 1938 av mellan svenska staten och bolaget nu gällande avtal;

7) anvisa för budgetåret 1937/1938:

a) till avsättning till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen, under nionde huvudtiteln, ett förslagsanslag av 3,000,000 kronor;

b) till avsättning till jordbrukets prisregleringsfond, under nionde huvudtiteln, ett förslagsanslag av 28,000,000 kronor;

c) till organisationsbidrag till skogsägareföreningarnas riksförbund, under nionde huvudtiteln, ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Vid propositionen fogade författningsförslag äro av följande lydelse:

F ö r s l a g

till

f ö r o r d n i n g

**om fortsatt giltighet av förordningen den 26 juni 1933 (nr 391)
angående mjölkavgift.**

Härigenom förordnas, att förordningen den 26 juni 1933 angående mjölkavgift med däri enligt förordningarna den 7 juni 1935 (nr 278) och den 30 juni 1936 (nr 417) gjorda ändringar skall äga fortsatt giltighet under tiden från och med den 1 juli 1937 tillsvidare till och med den 30 juni 1939.

Förslag

till

förordning

om fortsatt giltighet av förordningen den 7 juni 1935 (nr 279)
angående slaktdjursavgift.

Härigenom förordnas, att förordningen den 7 juni 1935 angående slaktdjursavgift skall äga fortsatt giltighet under tiden från och med den 1 juli 1937 tillsvidare till och med den 30 juni 1939.

Förslag

till

förordning

angående tillägg till förordningen den 7 juni 1935 (nr 280)
om veteavgift.

Härigenom förordnas, att i förordningen den 7 juni 1935 om veteavgift skall införas en ny paragraf, betecknad 3 a §, av följande lydelse:

3 a §.

1 mom. Idkare av kvarnrörelse, som ur riket utfört vid kvarnen framställt mjöl eller gryn av vete, äger i den ordning och på de villkor Kungl. Maj:t föreskriver åtnjuta restitution av den veteavgift, som vid utförseltillfället belöpt å motsvarande myckenhet omalet vete.

2 mom. Där det med hänsyn till särskilda förhållanden finnes påkallat, må Kungl. Maj:t jämväl under andra omständigheter än i 1 mom. avses medgiva befrielse, helt eller delvis, från veteavgift eller återbäring av sådan avgift.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1937.

Förslag
till
förordning
angående utförselbevis för råg och vete.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Den, som av omalen råg eller omalet vete, varöver han utan hinder av tullverket kan inom riket fritt förfoga, på en gång till utförsel angiver och med en och samma lägenhet till utlandet sjöledes eller på järnväg eller till svensk frihamn utför sammanlagt eller av någotdera slaget minst 500 kilogram, äger, i den mån Konungen så förordnar och under villkor att den utförda varan skäligen kan anses marknadsgill, av vederbörande tullmyndighet erhålla bevis om utförsel av varan eller viss del därav, med angivande tillika av det tullbelopp, som skolat utgå vid införsel av sådan vara till samma myckenhet, som beviset avser.

2 §.

Innehavare av utförselbevis vare berättigad att, inom sex månader från det angivningen till utförsel ägt rum, mot bevisets återställande

antingen utan tullavgifts erläggande införa omalen eller malen råg eller omalet eller malet vete till så stor myckenhet, att den tull, som enligt tulltaxan skolat därå belöpa, är lika med det i utförselbeviset angivna tullbeloppet,

eller, i den mån varor, som nu sagts, under de sex kalendermånader, som förflutit närmast före den månad, under vilken angivningen till utförsel ägt rum, införts till myckenhet, att den därför influtna tullavgiften med avdrag av två procent beräknas därtill lämna tillgång, hos generaltullstyrelsen utbekomma sagda belopp med avdrag av två procent.

Utförselbevis skall återställas eller belopp, varå beviset lyder, inbetalas till tullverket, därest den vara, vars utförsel legat till grund för bevisets utfärdande, återinföres och tullfrihet för varan därvid ifrågasättes.

3 §.

Av Konungen meddelas närmare föreskrifter rörande utfärdande av utförselbevis samt förordningens tillämpning i övrigt.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1937 och gäller till och med den 31 juli 1939.

Propositionen nr 293.

I förevarande proposition har Kungl. Maj:t — under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 9 april 1937 — föreslagit riksdagen, bland annat, att antaga följande förslag till ändring i och tillägg till den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan att träda i kraft den 1 juli 1937:

		Tull för 100 kg kronor
	Frukter och bär, ätbara: färska eller enbart kokade:	
	-----	
	vindruvor:	
64: 1	under tiden 1 juli—31 december..... T	35: —
64: 2	under annan tid	fria

Propositionen nr 308.

I förevarande proposition har Kungl. Maj:t — under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 16 april 1937 — föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående *dels* viss utsträckning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande jämlikt 1 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror, *dels ock* ändring i vissa delar av samma förordning; samt

2) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl,

dels ock besluta att, i den mån förordnande om uttagande av accis enligt förordningen om accis å margarin och vissa andra fettvaror av Kungl. Maj:t meddelas, Kungl. Maj:t skall äga att för tid, varunder sådan accis utgår, förordna, att med accisförordnandet avsedd vara skall beläggas med tull, som motsvarar den för densamma bestämda accisen, eller, därest tull å varan redan utgår, en med accisbeloppet förhöjd tull; dock att från sådan tull eller tullförhöjning skall undantagas vara, som införes uteslutande för tillverkning i och för försäljning av annan accisbelagd vara.

Vid propositionen fogade författningsförslag äro av följande lydelse:

Förslag

till

förordning angående dels viss utsträckning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande jämlikt 1 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror, dels ock ändring i vissa delar av samma förordning.

Härigenom förordnas, dels att den Kungl. Maj:t enligt förordningen den 7 juni 1935 om accis å margarin och vissa andra fettvaror tillkommande befogenheten att meddela förordnande jämlikt 1 § i förordningen beträffande vara, som levereras intill utgången av juni månad 1937, skall utsträckas att avse vara, som levereras intill utgången av juni månad 1939, dels ock att 4, 5, 7, 8 och 14 §§ i förordningen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

4 §.

Det åligger — — — oduglig vara.

Där så finnes påkallat, må kontrollstyrelsen ålägga viss tillverkare att avlämna deklaration för kortare tid än kalenderkvartal samt inom kortare tid än en månad efter utgången av den föreskrivna deklara-tionsperioden.

Har tillverkare under deklara-tionsperioden till utrikes ort eller svensk frihamn utfört accispliktig vara under sådan tullkontroll, som i 12 § tullstadgan sägs, äger han att för den utförda kvantiteten göra motsvarande avdrag i deklarationen. För åtnjutande av dylik rätt skall vid deklarationen fogas bevis från vederbörande tullmyndighet angående den utförda varans vikt och beskaffenhet samt dagen för utförelsen.

Tillverkare, som under deklara-tionsperioden levererat accispliktig vara till annan tillverkare, äger för den levererade varan göra avdrag i deklarationen, om vid denna fogats intyg av köparen, att denne mottagit varan för att därav bereda annan accispliktig vara.

5 §.

Tillverkares skyldighet att avlämna deklaration upphör, sedan skriftlig anmälan om rörelsens upphörande och dagen därför ingivits till kontrollstyrelsen. Dock skall deklaration avlämnas för den deklara-tionsperiod, under vilken rörelsen upphört.

7 §.

Accis skall inbetalas å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

8 §.

1 mom. Tillverkare är skyldig att, där kontrollstyrelsen så prövar nödigt, ställa säkerhet för accis till belopp, som kontrollstyrelsen finner erforderligt.

Ställes ej vid anfordran sådan säkerhet, må kontrollstyrelsen meddela tillverkaren förbud tills vidare, till dess säkerhet ställts, att tillverka vara, för vilken accis skall utgå.

2 mom. Försummar någon att inbetala accis, som det enligt denna förordning åligger honom att erlägga, må accisen på framställning av kontrollstyrelsen utmätas med det belopp, vartill kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

14 §.

Den, som utan anmälan, varom i 3 § sägs, eller i strid mot förbud, som avses i 8 § 1 mom., tillverkar vara, för vilken accis skall utgå, straffes med dagsböter, ej under tio, samt gälde accis för den vara, som av honom tillverkats.

Fortsätter någon under tid, då han är ställd under tilltal för överträdelse av förbud, som avses i 8 § 1 mom., samma förseelse, skall han, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till det ansvar, som är stadgat för sådan förseelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1937.

Förslag

till

förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl.

Härigenom förordnas, att 5, 6, 9 och 17 §§ förordningen den 14 juni 1933 om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

5 §.

Det åligger — — — levererade kvantiteterna.

Där så finnes påkallat, må kontrollstyrelsen ålägga viss tillverkare att avlämna deklaration för kortare tid än kalenderkvartal samt inom kortare tid än en månad efter utgången av den föreskrivna deklarationsperioden.

6 §.

Tillverkares skyldighet att avlämna deklaration upphör, sedan skriftlig anmälan om rörelsens upphörande och dagen därför ingivits till kontrollstyrelsen. Dock skall deklaration avlämnas för den deklarationsperiod, under vilken rörelsen upphört.

9 §.

1 mom. Tillverkare är skyldig att, där kontrollstyrelsen så prövar nödigt, ställa säkerhet för skatt till belopp, som kontrollstyrelsen finner erforderligt.

Ställes ej vid anfordran sådan säkerhet, må kontrollstyrelsen meddela tillverkaren förbud tills vidare, till dess säkerhet ställts, att tillverka vara, för vilken skatt skall utgå.

2 mom. Försummar någon att inbetala skatt, som det enligt 7 § åligger honom att erlægga, må skatten på framställning av kontrollstyrelsen utmätas med det belopp, vartill kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

17 §.

Den, som utan att hava gjort sådan anmälan, varom i 4 § sägs, eller i strid mot förbud, som avses i 9 § 1 mom., tillverkar i 1 § omförmäld vara, straffes med dagsböter, ej under tio, samt gälde skatt enligt den i 2 § angivna grund för den vara, som av honom tillverkats.

Fortsätter någon under tid, då han är ställd under tilltal för överträdelse av förbud, som avses i 9 § 1 mom., samma förseelse, skall han, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till det ansvar, som är stadgat för sådan förseelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1937.

Motioner.

Till sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet — här nedan benämnt utskottet — hava överlämnats följande *i anledning av propositionerna i riksdagen väckta motioner*, nämligen:

1) I: 315 av herr *Lindbärg m. fl.* likalydande med II: 561 av herr *Andersson* i Ovanmyra *m. fl.*, vari hemställts, att även Kopparbergs län medtages i de särskilda åtgärder, som i Kungl. Maj:ts proposition nr 284 föreslås till stöd för det norrländska jordbruket och att vederbörliga anslag i tillämpliga delar höjas i proportion till vad övriga län inom området blir tillmätt;

2) I: 320 av herr *Gabrielsson*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att det belopp, som i propositionen nr 284 begärts att fördelas mellan de norrländska hushållningssällskapen och att utgå ur jordbrukets prisregleringsfond, måtte höjas till 600,000 kronor samt att hushållningssällskapen efter ansökan hos Kungl. Maj:t från detta anslag måtte erhålla rätt att utlämna bidrag till uppmuntrande av trädgårdsodlingar intill ett belopp av 200,000 kronor;

3) I: 321 av herr *Hansén m. fl.* likalydande med II: 570 av herr *Lindmark m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 284 ville höja det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till stöd för det norrländska jordbruket från 400,000 till 1,000,000 kronor, samt att medlen måtte tagas ur jordbrukets regleringsfond;

4) I: 322 av herr *Forssell*, vari hemställt, att riksdagen ville

1) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville till riksdagen inkomma med förslag till utredning rörande jordbrukets produktionskostnader jämte begäran om medel härför;

2) avslå Kungl. Maj:ts å punkterna 5) och 6) i propositionen nr 284 gjorda förslag rörande reglering av införseln av vete och råg samt rörande avtal med svenska spannmålsaktiebolaget, liksom ock i samband därmed stående författningsförslag 3) och 4) i samma proposition;

5) I: 323 av herr *Carlström m. fl.* likalydande med II: 571 av herr *Nilsson i Antnäs m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 284 måtte besluta, att det extra utjämningsbidraget för produktmjölk i Norrbottens län måtte höjas från föreslagna 2.5 öre till 3 öre för kilogram.

6) I: 324 av herr *Domö m. fl.* likalydande med II: 580 av herr *Bagge m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen vid avgörande av de åtgärder till jordbrukets stödjande, varom förslag förelagts riksdagen i propositionen nr 284, måtte

dels beträffande de allmänna riktlinjerna för ifrågavarande stödverksamhet uttala att de såsom eftersträfvade angivna genomsnittspriserna åren 1925—1929 för jordbrukets produkter kunna godtagas allenast under den förutsättningen, att den allmänna prisnivån i landet icke höjes, och att, om så sker, en motsvarande höjning av priserna å jordbruksprodukter bör genomföras;

dels ock med avseende å regleringsåtgärderna å olika produktionsområden beakta de i motionerna framförda synpunkterna;

7) I: 325 av herr *Löfvander m. fl.* likalydande med II: 576 av herr *Wallén m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att intill tiden 30 juni 1938 vidtaga de åtgärder till frukt- och trädgårdsodlingens stödjande, som av rådande förhållanden kunna anses motiverade;

8) I: 326 av herr *von Heland*, vari hemställt, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 284 angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område måtte uttala, att mjölkavgiften bör uppgå till två öre intill dess priset å smör stigit till 2 kronor 75 öre per kilogram;

9) I: 327 av herr *Lindhagen*, vari hemställt

att riksdagen — med anledning av propositionen nr 284, *så vitt den rör stödåtgärder för det norrländska jordbruket* — ville

1) hos Kungl. Maj:t erinra, att det norrländska jordbruket främst stärkes, på sätt redan norrlandskommittén framhöll, genom *återvinning* till allmo-

gen av odlingslägenheterna med nödiga tillbehör på de skogar, som industrien ursprungligen så gott som gratis förvärvat av de till norrländska jordbruket donerade statsdomänerna; ävensom äska framläggande av lagförslag i nämnda syfte;

2) för sin del besluta eller hos Kungl. Maj:t begära förslag till ändring av norrländska förbudslagen i syfte, att s. k. överloppsskog till enskilda bondehemman i Norrland, norra delen av Dalarna och Värmland ej må vidare få förvärfvas av skogsindustrien, men väl av kommun eller staten för sockenallmänning eller kronopark;

10) I: 328 av herr *Asplund m. fl.* likalydande med II: 575 av herrar *Johansson* i Tväråselet och *Johansson* i Norrfors, vari hemställts, att riksdagen ville anvisa ytterligare 500,000 kronor för budgetåret 1937/1938 att av vederbörande hushållningssällskap användas till förbilligande av konstgödsel m. m. till befrämjande av ökad avkastning särskilt å mindre jordbruk och nyodlingar;

11) I: 333 av herrar *Björck, John,* och *Andersson, Elof,* vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag till ändring i och tillägg till den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan måtte vidtaga den ändringen, att tullen å vindruvor under tiden 1 juli—31 december måtte utgå med 50 kronor för 100 kilogram;

12) II: 559 av herr *Werner* i Höjen, vari hemställts, att riksdagen vid beslutande av de särskilda stödåtgärder, vilka departementschefen föreslagit för stödandet av det norrländska jordbruket, måtte besluta att utsträcka dessa åtgärder i tillämpliga delar att gälla jämväl Dalarna och Värmland;

13) II: 560 av herr *Lövgren m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 284 ville beakta de synpunkter, som framförts i motionen, och höja det av Kungl. Maj:t äskade ansiaget till stöd för det norrländska jordbruket från 400,000 till 900,000 kronor att fördelas mellan de olika hushållningssällskapen efter samma proportioner som i propositionen föreslagits;

14) II: 565 av herr *Herou m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de medel, som uppbringas genom margarinaccisen, få användas för utlämnande till hjälpbehövande av jordbruksprodukter, i främsta rummet mjöl och smör, eller av andra inhemska förnödenheter, till exempel frukt och fisk, gratis eller till nedsatt pris;

15) II: 566 av herr *Herou m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta om sådan ändring i förordning om mjölkavgift, dels att mjölk och grädde, som produceras å brukningsdel, varå regelmässigt ej hålles mer än 4 kor, dels att för mjölk och grädde, som försäljes, den del av mjölkförsäljningen, som understiger 300 kg pr månad, undantages från avgiftsplikt;

16) II: 567 av herr *Herou m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta uttala, att hö icke må beläggas med importavgift;

17) II: 568 av herr *Jacobson*, vari hemställdt, att riksdagen vid beslutande av de särskilda stödåtgärder, vilka departementschefen föreslagit för stödlandet av det norrländska jordbruket, måtte besluta att vid fördelning av det anslag, som kommer att beviljas för fördelning å de fem nordligaste hushållningssällskapen, detta måtte i vad det anginge de tre nordligaste länen i huvudsak ske i förhållande till antalet brukningsdelar inom respektive län;

18) II: 569 av herr *Sandberg m. fl.*, vari hemställdt, att riksdagen måtte besluta att tillskottet av prisutjämningsmedel måtte för Västerbottens län utgå med 2 öre för kilogram produktmjölk och att bidrag vid införsel till Västerbottens län av oljekakor och majs måtte utgå med 2 öre för kilogram;

19) II: 572 av herr *Nordström* i Kramfors *m. fl.*, vari hemställdt, att riksdagen vid behandling av propositionen nr 284 måtte taga hänsyn till vad som anförts i motionen;

20) II: 573 av herrar *Persson* i Undersvik och *Måler*, vari hemställdt, att riksdagen måtte besluta att Kungl. Maj:t vid utfärdandet av föreskrifter för användandet av det i Kungl. Maj:ts proposition nr 284 äskade anslaget av 400,000 kronor för åtgärder till stödlandet av det norrländska jordbruket och i anslutning till vad departementschefen där anförts särskilt måtte beakta betydelsen av

- 1) ett förbilligande av konstgödselmedlen,
- 2) en utvidgad och mera rationell, på kvalitetsproduktion framför allt inriktad potatisodling och avsättningsmöjligheterna för densamma, samt
- 3) att vid medlens användande inom de olika länen särskild hänsyn tages till behovet av en vidgad upplysningsverksamhet i skogsbygderna och de mera avlägsna trakterna;

21) II: 574 av herr *Johansson* i Tväråselet, vari hemställdt, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 284 angående prisreglerande åtgärder måtte uttala att Norrbottens jordbrukare från de samlade prisutjämningsmedlen skola tillföras ett belopp motsvarande ett öre för kg avgiftspliktig mjölk att utgå på annat sätt än i form av prisutjämningsbidrag för produktmjölk eller, därest detta förslag ej anses lämpligt, att ett belopp motsvarande ett öre för kg avgiftspliktig mjölk avsättes till en fond för Norrbotten att användas utan återbetalningsskyldighet för om- och nybyggnad av mejerier samt maskinanskaffning, vilka medel må tagas i bruk, sedan erforderlig byggnadsplan, ritningar och kostnadsberäkningar m. m. upprättats av Norrbottens läns producentförening i samarbete med svenska mejeriernas riksförening och efter godkännande av statens jordbruksnämnd.

22) II: 577 av herr *Hilding m. fl.*, vari hemställdt, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 284 behagade taga hänsyn till i motionen anförda önskemål.

23) II: 578 av herr *Wolgast m. fl.*, vari hemställdt, att riksdagen måtte besluta anslå ett belopp av 30,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfo-gande som organisationsbidrag till trädgårdsodlarna; samt

24) II: 579 av herr *Lundqvist m. fl.*, vari hemställtts,

A) att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av bestämmelser rörande importreglering av i motionen nämnda varor, så att verksamt skydd beredes svenska odlare;

B) att riksdagen måtte besluta

dels att tullen på vindruvor skall höjas till 70 kronor per 100 kg och uttagas under tiden 1 juli—31 januari,

dels att till organisationsbidrag för främjande av ekonomisk organisationsverksamhet inom frukt- och trädgårdsodlingen skall utgå ett anslag av 50,000 kronor,

dels att till propaganda för svensk frukt och svenska trädgårdsprodukter skall anvisas ett belopp av 50,000 kronor.

Till utskottet hava vidare överlämnats följande *under motionstiden vid riksdagens början väckta motioner*, nämligen:

a) *överlämnad från bevillningsutskottet:*

25) II: 331 av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.*, vari hemställtts, att riksdagen beslutar avskaffa accisen på margarin och andra fettvaror; samt

b) *överlämnade från jordbruksutskottet:*

26) I: 76 av herr *Frändén m. fl.* likalydande med II: 178 av herr *Hedlund* i Häste *m. fl.*, vari hemställtts, att riksdagen måtte besluta, att ur jordbrukets prisregleringsfond må utgå fraktlindringsbidrag med 50 procent av kostnaden för sändningar av matpotatis från järnvägsstationer inom Jämtlands län till avsättningsort utom länet.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisar utskottet till dessa.

Jordbruksutskottet har i vederbörlig ordning införskaffat yttrande över motionerna I: 76 och II: 178 av järnvägsstyrelsen.

Vidtagna stödåtgärder och verkningarna därav; statens jordbruksnämnds förslag m. m.

I *propositionen nr 284* har lämnats *dels* en översikt över hittills vidtagna åtgärder (prop. sid. 5—23) samt beträffande verkningarna av de vidtagna stödåtgärder m. m. (prop. sid. 24—48) *dels* en redogörelse för av statens jordbruksnämnd framlagt förslag till fortsatta stödåtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område samt verkställd utredning rörande jordbrukets läge i Norrland m. m. (prop. sid. 49—86), *dels* en redogörelse för utredning och förslag angående kompensation för jordbrukets arbetstidsbegränsning (prop. sid. 86—89) *och dels* en redogörelse över förslag rörande åtgärder till befremjande av skogsägareföreningarnas verksamhet (prop. sid. 89—93). Utskottet tillåter sig att beträffande dessa avdelningar i *propositionen nr 284* ävensom vidkommande utredningen i *propositionerna nr 293 och 308* hänvisa till *propositionerna*.

Chefen för jordbruksdepartementet.

Chefen för jordbruksdepartementet — i det följande benämnd departementschefen — har i det vid propositionen nr 284 fogade statsrådsprotokollet huvudsakligen anfört följande:

»Jordbruksnämndens översikt över marknadsläget för de viktigaste jordbruksprodukterna visar, att prisläget något höjts under år 1936. Enligt en inom jordbruksnämndens kansli beräknad, i förhållande till årsomsättningarna 1934 vägd prisindex för jordbrukets viktigare saluartiklar skulle priserna ha stigit med 2.7 procent från sista kvartalet 1935 till sista kvartalet 1936. Tages hänsyn jämväl till stegringen i fodermedelspriserna, blir motsvarande tal 2.2 procent. Det nuvarande prisläget på jordbruksprodukter och förnödenheter skulle enligt angivna beräkning motsvara omkring 90 procent av medelprisnivån 1925—1929. Prisnivån för jordbrukets produkter är sålunda alltjämt icke obetydligt lägre än den, som var rådande före jordbrukskrisens inträde. Den inom jordbruksnämndens kansli utarbetade sammanställningen av prisutvecklingen för de olika jordbruksprodukterna torde såsom *bilaga A*¹ få fogas till statsrådsprotokollet.

För uppehållande av en skälig prisnivå för jordbrukets produkter är det på grund av förhållandena utomlands alltjämt nödvändigt, att prisstödjande åtgärder vidtagas av statsmakterna. Detta torde liksom hittills huvudsakligen böra ske genom att reglera införseln och stödja utförseln av jordbrukets alster i syfte att därigenom tillförsäkra den inhemska produktionen tillräckligt utrymme.

I samband med att beslut fattades om avlåtande till 1936 års riksdag av proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område uttalade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet i sitt anförande till statsrådsprotokollet, bland annat, att det syntes nödvändigt, att priserna icke fastlöstes vid en viss nivå utan bleve rörliga till vägledning för såväl produktion som konsumtion i syfte att på mest ändamålsenliga sätt kunna tillvarataga det utrymme, som genom stödåtgärderna tillförsäkrades den svenska produktionen av jordbruksalster. Alltför hastiga prisväxlingar vore enbart till skada för såväl producenter som konsumenter. Stora svängningar i priserna skulle dessutom helt visst komma att föranleda kraftiga påfrestningar för regleringsanordningarna, varför Kungl. Maj:t borde äga befogenhet att ingripa, när priserna på visst slag av jordbruksprodukter tenderade att avvika alltför mycket från det dåvarande prisläget. Såsom den undre gräns, vid vilken Kungl. Maj:t skulle äga att genom jämkningar i de vidtagna stödåtgärderna av mera varaktig natur eller genom andra tillfälliga ingrepp stödja marknaden, ansåg departementschefen att man borde utgå från den nivå, som tidigare uppställts som eftersträvansvärd för jordbruksprodukter, nämligen omkring 75 procent av medelpriserna åren 1925—1929. Som ungefärlig övre gräns för prisvariationerna syntes lämpligen medelprisnivån under sistnämnda fem år kunna väljas. Inom denna ram skulle sålunda priserna å olika jordbruksprodukter medgivas att fritt röra sig. Riksdagen

¹ Se propositionen nr 284 sid. 110 och 111.

anslöt sig i princip till departementschefens uppfattning rörande lämpligheten av att icke fastlåsa priserna å jordbruksprodukter vid en på förhand fixerad nivå utan tillåta desamma att vara rörliga inom vissa gränser. Beträffande den genomsnittliga prisnivå å jordbrukets alster, som genom regleringsåtgärderna borde eftersträvas, ansåg emellertid riksdagen, att någon höjning av dåvarande nivå ur olika synpunkter måste anses fullt befogad. Såsom inriktning för jordbruksstödet borde eftersträvas att föra upp medelprisnivån på ifrågavarande produkter, så att den närmade sig det genomsnittliga prisläget under åren 1925—1929. I konsekvens härmed ansåg riksdagen, att man borde söka undvika, att priserna å de olika varorna nedginge så långt som till 75 procent av det genomsnittliga prisläget under åren 1925—1929, samt att åtgärder i syfte att hålla tillbaka en prisstegring å jordbruksprodukter icke borde tillgripas, förrän prisläget något överstege medelprisnivån för omförmälda femårsperiod. Som ett tungt vägande skäl för en förbättrad prisnivå framhöll riksdagen önskvärdheten av att uppnå en förbättring av lantarbetarnas och de mindre jordbrukarnas ekonomiska och sociala förhållanden. Vad nu sagts borde äga tillämpning endast under förutsättning att någon mera betydande förskjutning i det allmänna prisläget inom landet icke skedde. Skulle en dylik förskjutning inträffa, borde givetvis jordbruksprodukternas pris tillåtas följa med.

Det torde vara lämpligt att även för nästkommande regleringsår i huvudsak vidhålla de principer, som angåvos vid stödfrågornas behandling sistlidet år. Såsom jordbruksnämnden framhållit behöver ett angivande av en viss normerande prisnivå som riktlinje för de prisreglerande anordningarna icke innebära, att priserna å de olika produkterna som regel strängt fastlåsas därvid. Prisbildningen kan i stället lämnas fri inom en på förhand angiven ram. Jordbruksnämnden har ansett, att 85 procent av den prisnivå, som av statsmakterna komme att angivas som eftersträvansvärd för ifrågavarande varuslag, i allmänhet syntes lämplig som undre gräns, under det att ett prisläge å viss produkt av 15 procent över den som eftersträvansvärd angivna nivån borde anses som övre gräns. Då det torde vara välbetänkt att på detta sätt medgiva en viss elasticitet i prisbildningen för att vinna bästa möjliga överensstämmelse mellan produktion och konsumtion, kan jag i huvudsak ansluta mig till vad jordbruksnämnden sålunda anfört. Utformningen av regleringsanordningarna anser jag böra ske med utgångspunkt från en prisnivå ungefärligen motsvarande medelpriserna under åren 1925—1929.

Som i det föregående anförts framgår av utredningen angående compensation för jordbrukets arbetstidsbegränsning, att en ej obetydlig höjning av produktpriserna är erforderlig för att täcka jordbrukets merkostnader på grund av den kortare arbetstiden. Det torde råda enighet därom att arbetstidsbegränsningen vid jordbruket icke får tillåtas medföra en sänkning av lantarbetarnas lönestandard, och vid stödåtgärdernas utformning bör hänsyn tagas till ifrågavarande kostnadsökning för undvikande av att arbetstidsbegränsningen medför ett försämrat ekonomiskt läge för jordbruket, vilket med säkerhet skulle återverka även på lantarbetarnas försörj-

ningsmöjligheter. På grund härav påkallas enligt min mening viss ytterligare stegring inom ovan angivna ram av jordbruksprodukternas priser utöver vad som under innevarande regleringsår tillämpats. Vid avvägningen av jordbruksstödet bör nämligen ej förbises, att möjligheten att bereda lantarbetare och småbrukare en bättre ställning är beroende av produktprisläget, och man torde kunna förvänta förståelse härför även hos konsumenterna, särskilt som den gångna krisen på ett oförtydligt sätt visat, att olika yrkesgrupper äro i hög grad beroende av varandra. I det följande kommer jag att närmare ange de priser, som för vissa viktiga jordbruksprodukter böra eftersträvas, och de åtgärder, som i övriga fall böra vidtagas.

Jordbruksnämndens uttalande om önskvärdheten av en viss stabilitet i regleringsanordningarna anser jag böra vinna beaktande. Dock synes giltighetstiden böra begränsas till två år, alltså till och med den 30 juni 1939, för de författningar, vilkas giltighetstid utlöper under innevarande år. Den tid torde vara tillräcklig för att den allmänna undersökning angående jordbrukets prisförhållanden, som jordbruksnämnden ansett önskvärd och som jag finner böra komma till stånd, skall hinna genomföras. Om ifrågavarande författningar bestämmas att gälla under en dylik tidsperiod, utgör detta, som jordbruksnämnden framhållit, givetvis icke hinder för att dessa kunna av riksdagen under mellantiden ändras eller sättas ur kraft. Jag förutsätter även, att de grundläggande riktlinjerna för regleringens handhavande liksom hittills årligen underställas riksdagen. Kungl. Maj:t torde emellertid böra äga att vidtaga de jämkningar i regleringsanordningarna, som för ernående av det med regleringarna avsedda syftet kunna befinnas nödvändiga på grund av ändrade förhållanden.

Mjölkregeringen

torde till sina huvudgrunder böra bibehållas oförändrad. Mjolkpriset bör alltså stödjas genom reglering av importen av mjölk och mejeriprodukter samt uppehållande av exporten av smör och andra mejeriprodukter även som genom särskilt tillskott lämnas produktmjölken i form av prisutjämningsbidrag. Föreliggande svårigheter att på utländska marknader finna avsättning för produktionsöverskottet göra det nödvändigt att i främsta rummet förbehålla den inhemska marknaden för vår egen produktion. Då regleringen av smörpriset är normerande även för prissättningen å övriga mejeriprodukter, som med fördel kunna framställas inom landet, och införselavgiften täcker kostnaderna för den smörexport, som med anledning av importen nödvändiggöres, torde en åtstramning av importen enligt jordbruksnämndens förslag endast böra ske, om svårigheter för smörexporten uppstå eller exportländerna vidtaga åtgärder, som göra införselavgiften verkninglös. För erhållande av medel för bestridande av kostnaderna för mjölkregeringens genomförande bör mjölkavgift uttagas. Gällande förordning angående mjölkavgift torde böra givas fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1939. Härjämte bör vad som inflyter i form av skatt å olje-

kakor, till den del det icke behöver tagas i anspråk för vissa andra av mig i det följande angivna ändamål, tillföras regleringen. Jag förutsätter, att svenska mejeriernas riksförening kommer att i sinom tid göra framställning om upptagande av mjölkavgift för tiden efter den 30 juni 1937.

Kungl. Maj:t torde böra bemyndigas att vidtaga åtgärder för reglering till och med den 30 juni 1939 av införseln av mjölk och mejeriprodukter enligt de riktlinjer, som av mig i det föregående tillstyrkts.

Som ett led i anordningarna för stödjande av produktionen av smör och annat fett av inhemskt ursprung bör vidare accis å margarin uttagas och därigenom inflytande medel tillföras mjölkregleringen. Chefen för finansdepartementet kommer att framlägga förslag om utsträckning intill utgången av juni månad 1939 av befogenheten för Kungl. Maj:t att förordna om accis å margarin och vissa andra fettvaror. Accisbeloppet synes böra så avvägas, att försäljningen av margarin hindras att till följd av prisstödet åt smöret svälla ut. Liksom tidigare böra de margarinaccismedel, som influtit före den 1 juli 1935, enligt närmare bestämmande av Kungl. Maj:t, få användas för utlämnande i särskilda fall till hjälpbehövande av jordbruksprodukter, i främsta rummet mjöl och smör, eller av andra inhemska förnödenheter, till exempel frukt och fisk, gratis eller till nedsatt pris. Skulle nyssberörda margarinaccismedel ej visa sig tillräckliga, torde någon del av de margarinaccismedel, som inflyta under budgetåret 1937/1938, dock högst 500,000 kronor, även böra få användas för samma ändamål.

Kungl. Maj:t torde böra lämnas fortsatt bemyndigande att om så befinnes nödigt för stödjande av smörpriset vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln av margarin, konstister och fettemulsioner samt råvaror för margarinindustrien och ämnen, varav dessa framställas. Detta bemyndigande bör liksom hittills innefatta rätt för Kungl. Maj:t att föreskriva, att införsel av berörda varor må ske endast efter tillstånd av särskild myndighet ävensom att vid införseln eller vid lämnande av dylikt tillstånd särskild avgift skall upptagas.

Smörexporten torde såsom hittills böra ha till syfte att möjliggöra upprätthållandet av ett smörpris inom landet, som är erforderligt för erhållande av ett tillfredsställande pris för produktmjölken.

Med hänsyn till den höjning, som den allmänna prisnivån undergått det senaste året, och stegringen i omkostnader för jordbruksproduktionen synes det vara nödvändigt att låta produktpriserna stiga till en högre nivå än som åsyftades med de regleringsåtgärder, som sistlidet år beslötas av statsmakterna, då ett smörpris, varierande mellan 2 kronor och 2 kronor 50 öre, angavs såsom lämplig norm.

Produktmjölken utgör inom landet i sin helhet cirka 70 procent av hela mjölkproduktionen och inom vissa prisutjämningsdistrikt över 80 procent av den samlade produktionen. Då mjölken är den viktigaste saluproducten för det svenska jordbruket i dess helhet och särskilt för småbruket, blir smörpriset, såsom grundläggande för mjölkpriset, av synnerligt stor betydelse. För att åstadkomma ett prisläge, som någorlunda svarar mot produktions-

kostnadsökningen, synes smörpriset böra tillåtas stiga utöver den av 1936 års riksdag angivna övre gränsen. Mot ett smörpris av 2 kronor 75 öre vid försäljning från producent synes ur nu angivna synpunkter icke vara något att erinra.

Margarinaccisen har tillkommit för att minska prisskillnaden mellan smör och margarin och därigenom befrämja konsumtionen av det hälsosamma och närande natursmöret. För att vid ett förhöjt pris uppehålla smörkonsumtionen och om möjligt ytterligare öka densamma torde en höjning av nu utgående margarinaccis vara erforderlig. Accisen bör därvid vara rörlig och vid varje särskilt tillfälle anpassas efter smörpriset.

Beträffande konsumtionsmjölk föreliggande betydande svårigheter för statsmakterna att vid upprätthållandet av ett önskvärt produktmjölkpris reglera priset. Det torde därför vara lämpligast att på detta område lämna utrymme för fri prisbildning med utgångspunkt från vid varje tidpunkt gällande produktmjölkpris. I den mån vederbörande mejeriorganisationer äga avgörande inflytande på denna prisbildning anser jag mig kunna förvänta att varsamhet iakttages. En minskad efterfrågan å konsumtionsmjölk kan nämligen få betänkliga följder både för folkhälsan och jordbrukets lönsamhet. Ur sistnämnda synpunkt må beaktas, att minskad åtgång av konsumtionsmjölk åstadkommer ökad produktmjölkkvantitet, varigenom priset på produktmjölk pressas ner och upprätthållandet av mjölkregleringen försvåras.

Mölkavgiften bör liksom margarinaccisen vara rörlig och utgå med 2 öre för kilogram vid nuvarande smörpris. I den mån smörpriset stiger, bör avgiften successivt sänkas, så att den vid ett smörpris av 2 kronor 75 öre utgår med 1 öre för kilogram. Den vid detta smörpris erforderliga margarinaccisen torde komma att giva ökad tillgång på medel till prisutjämningsbidrag för produktmjölk som ersättning för minskningen i mjölkavgiftsmedlen.

Det föreslagna regleringssystemet för mjölkproduktionen bör av organisationen tillämpas på sådant sätt, att leverantörspriset göres rörligt inom vissa gränser under olika perioder av året i förhållande till produktionsvolymen och exportmöjligheterna. Det är härvid önskvärt, att vid relativt gynnsamma exportpriser för smör, framförallt under den tid av året, då produktionskostnaderna äro jämförelsevis låga, medel reserveras för att möta starkare prisfall, ävensom att något större prisutjämningsbidrag tillföres produktmjölken under den tid av året, då produktionskostnaderna äro som högst.

På köttmarknadens område

hava regleringsanordningarna under senaste året liksom tidigare i huvudsak bestått i en reglering av införseln av kött samt stöd åt exporten av nötkreatur. Priserna för nötkött hava trots ökad utförsel av nötkreatur under höstmånaderna företett en vikande tendens. Anledningen härtill torde främst vara att söka i den betydande stegring i slaktdjursproduktionen, som inträffat under år 1936.

I fråga om *fläsk* har priset å den svenska marknaden tidvis nedgått under den av förra årets riksdag som eftersträvansvärd angivna lägsta nivå eller 125 öre för kilogram, trots att möjligheterna för export av levande svin ökats under senare hälften av 1936. Orsaken till prisfallet torde vara att produktionen av slaktsvin under de sista sex månaderna 1936 varit väsentligt större än under motsvarande tid 1935, då produktionen under vissa tider icke täckte konsumtionsbehovet utan import måste företagas.

Det synes icke föreligga anledning att vidtaga omläggning av grunderna för ifrågavarande marknadsreglering. De möjligheter, som finnas att utan alltför höga kostnader exportera kött eller slaktdjur, böra sålunda även i fortsättningen utnyttjas. Införseln av kött och fläsk bör alltjämt vara underkastad reglering. Då jordbrukets organisationer redan nu bland annat hava till uppgift att under jordbruksnämndens kontroll genom infrysning och insaltning av kött och fläsk, när tillfälligt överskott uppstår, avlyfta vissa kvantiteter från marknaden, vilka åter tillföras densamma vid mindre tillförsel av djur, torde regleringen lättast kunna genomföras, om erforderlig import handhaves av dessa organisationer under jordbruksnämndens överinseende. I enlighet med av jordbruksnämnden framställt förslag, som tillstyrkts av kommerskollegium, torde därför beträffande importregleringens handhavande tillstånd till sådan införsel av under importregleringen hörande varor, som betingas av en tillfällig knapphet på hithörande varor å den svenska marknaden eller som uteslutande föranledes av handelspolitiska skäl, företrädesvis böra lämnas Sveriges slakteriförbund. Eventuellt uppkommen vinst å ifrågavarande införsel bör inlevereras till jordbrukets prisregleringsfond. Det bör härvid åligga vederbörande importör att efter skäliga grunder tillhandahålla envar, som därom gör framställning, kött och fläsk till mot marknadsläget i Sverige svarande priser. Vid den mera regelbundna import av hithörande varor, som äger rum på grund av andra än handelspolitiska och marknadsreglerande orsaker, torde införseltillstånd böra lämnas jämväl till andra importörer, i främsta rummet sådana, som hittills ombesörjt dylik import. Härvid bör dock för importtillstånd uppställas bl. a. det villkoret, att importörerna till gällande marknadspriser tillhandahålla de importerade produkterna till envar, som önskar göra inköp därav. Kungl. Maj:t torde böra bemyndigas att i enlighet med av mig i det föregående tillstyrkta riktlinjer vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln av slaktdjur samt kött och fläsk.

Såsom jordbruksnämnden framhållit synes möjligheten att uttaga införelsavgift å dessa produkter böra bibehållas, varvid det torde vara lämpligt att befogenheten att intill visst högsta belopp bestämma avgiften förbehålles Kungl. Maj:t. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde gällande kungörelse i ämnet böra förlängas, varvid den ändringen bör vidtagas, att det hädanefter skall ankomma på Kungl. Maj:t att, om licensavgift uttages, bestämma dess belopp. Kungl. Maj:t torde dessutom böra äga att under införselregleringen indraga jämväl kött av fjäderfä. Det torde böra tillkomma Kungl. Maj:t att i mån av behov vidtaga åtgärder för reglering av utförseln av slaktdjur samt kött och fläsk i överensstämmelse

med regleringens syfte. Liksom hittills varit fallet böra medel från jordbrukets prisregleringsfond få användas till infrysning av såväl kött som fläsk. I händelse av starkare prisfall böra även andra åtgärder i prisstödjande syfte kunna vidtagas. Bland annat bör export till s. k. sekundära marknader kunna ifrågakomma.

Kostnaderna för slaktdjursregleringens genomförande böra i första hand bestridas av de medel, som inflyta genom upptagande av avgift vid export och import av kött och fläsk. I den mån dessa medel ej räcka till bör slaktdjursavgift upptagas. Förordningen den 7 juni 1935 (nr 279) angående slaktdjursavgift torde därför böra erhålla förlängd giltighet till och med den 30 juni 1939. Regleringsåtgärderna böra liksom hittills handhas av jordbruksnämnden.

Ifråga om

äggregleringen

torde nu tillämpade anordningar i fortsättningen kunna bibehållas oförändrade. Införslen av ägg samt äggula och flytande äggvita bör regleras genom att särskilt tillstånd för densamma erfordras samt införselavgift, i mån av behov, uttages. Åt Kungl. Maj:t torde utverkas bemyndigande att vidtaga erforderliga åtgärder för reglering i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser av ifrågavarande införsel för tiden till och med den 30 juni 1939. Härvid bör iakttagas att vid import uppkommande vinst skall inlevereras till jordbrukets prisregleringsfond.

Regleringsåtgärderna på äggmarknadens område böra även i fortsättningen handhas av Sveriges äggintressenters förening u. p. a. och kostnaderna bestridas i första hand av medel, som inflyta genom upptagande av införselavgift å med regleringen avsedda varor ävensom å havre och majs m. fl. fodermedel, samt i andra hand av medel, som inflyta genom upptagande av skatt å oljekakor m. m. Exporten av ägg bör stödjas genom utlämnande av pristillägg, vilkas storlek bör bestämmas av det organ, som handhar regleringsåtgärderna, dock med den inskränknings att visst av Kungl. Maj:t fastställt högsta belopp ej får överskridas.

Å fodermarknaden

hava de hittills vidtagna stödåtgärderna i huvudsak begränsats till en reglering av användningen av utländskt foder eller av utländska råvaror tillverkat foder. Åtgärderna syfta i första rummet till att förhindra en alltför stark ansvällning av en på utländskt foder grundad animalieproduktion. Men därjämte hava de till ändamål att skapa balans mellan brödsäds- och fodersädsodling. Regleringen sker genom uttagande av skatt och införselavgifter, varjämte för införsel av andra fodermedel än oljekakor kräves särskilt tillstånd av jordbruksnämnden. Beträffande havre tillkomma därjämte bestämmelserna om användning av svensk havre vid tillverkning av havregryn och havremjöl.

Nu anförda grunder för fodermedelsregleringen torde böra gälla även i fortsättningen. Oljekakor böra sålunda beläggas med skatt av lämplig storlek.

Å andra fodermedel bör, såvida ej särskilda omständigheter annat föranleda, utgå införselavgift. Införsel av andra fodermedel än oljekakor bör, såsom nu gäller, ej få ske utan tillstånd av jordbruksnämnden. Dyligt tillstånd torde i regel böra lämnas, om utförsel av samma vara till motsvarande myckenhet skett. Likaledes torde gällande bestämmelser om användning av svensk havre vid gryn- och mjöltillverkning m. m. alltjämt böra bibehållas. Begränsningen av fodermedelsimporten bör dock i första hand åvägabringas genom en med hänsyn till marknadsläget inom och utom Sverige lämplig avvägning av införselavgiften. Skulle emellertid på grund av en särskilt riklig skörd inom landet priset på inhemskt foder sjunka under 14 à 15 öre per foderenhet, torde importen av majs och annan fodersäd böra i möjligaste mån begränsas. Priset å majs torde med hänsyn till detta fodermedels betydelse för svinproduktionen böra hållas i möjligaste mån stabilt. Ett partipris å majs, fritt banvagn å noteringsort, av 15 à 16 öre per kilogram enligt Sveriges allmänna lantbrukssällskaps noteringar torde därvid vara lämpligt. Om på grund av en stor foderskörd inom landet en stark begränsning av majsimporten blir nödvändig, kan dock en stegring av nämnda partipris vara behöflig för underlättande av övergång till inhemskt foder. I fråga om fodermedel, vilka till övervägande del användas för mjölkproduktion, anser jag i likhet med jordbruksnämnden det icke vara önskvärt, att någon viss prisnivå fastställs i förväg. Denna bör i stället anpassas efter mjölkproduktionens omfattning, varvid dock andra ändringar än sådana, som äro betingade av mera avsevärda förskjutningar i marknadsläget, böra undvikas.

Vid förra årets riksdag erhöll Kungl. Maj:t bemyndigande att medgiva särskilda bidrag vid export av svenskt foder. Detta bemyndigande har hittills icke tagits i anspråk. Då jordbruksnämnden förra året framställde förslag om dessa exportbidrag, skedde det med stor tveksamhet och under betonande av de allvarliga konsekvenser, vartill en tillämpning av en dylik anordning under vissa omständigheter kunde leda. När nämnden i år förnyar sitt förslag, sker det med hänvisning till dess yttrande från fjolåret. I de avgivna yttrandena har likaledes i allmänhet tveksam eller avstyrkande hållning intagits. Även jag ställer mig tveksam till denna anordning. Det har därför förefallit mig bättre att motverka ett prisfall å foderspannmål på grund av riklig skörd genom begränsning av importen av utländska fodermedel, såsom jag nyss förordat. Att samtidigt använda importbegränsning och exportpremier torde icke låta sig göra, enär de för exportbidrag tillgängliga medlen i så fall torde bliva för obetydliga för att exporten skall kunna inverka på prisläget.

I fråga om

brödsädsregleringen

finner jag i likhet med jordbruksnämnden, att för kommande regleringsår inmalningstvånget bör bibehållas samt att reglering av importen av brödsäd och därav beredda produkter bör äga rum i huvudsak på samma sätt som

för närvarande. Anledning synes icke föreligga att nu göra ändring i de bestämmelser, som härför äro meddelade. Kungl. Maj:t torde sålunda böra erhålla riksdagens bemyndigande att för tiden till och med den 30 juni 1939 förordna om reglering av importen av vete och råg samt därav beredda produkter i huvudsaklig överensstämmelse med vad nu gäller. Anledning synes ej heller föreligga att avskaffa veteavgiften. Liksom hittills böra anordningar vidtagas för att bereda kompensation åt förbrukare av spannmål för industriellt ändamål eller för tillverkning av exportvaror för prisstegringar, som föranletts av de statliga stödåtgärderna. Huruvida kompensationen bör ske medelst utbetalande av pristillägg eller i annan ordning torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma. Jordbruksnämndens förslag att i fråga om mjöl och gryn av vete, som tillverkats inom riket och sedermera exporterats, gottgörelse för veteavgiften bör lämnas, synes mig värt beaktande. I likhet med generaltullstyrelsen anser jag det vara riktigast, att ersättning lämnas i form av restitution. Jag förordar alltså, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att vidtaga härför erforderliga åtgärder. Bemyndigandet, som jämväl torde böra innefatta befogenhet för Kungl. Maj:t att med hänsyn till särskilda förhållanden medgiva befrielse från eller återbäring av veteavgift, synes böra lämnas genom att en ny paragraf införes i förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift. I övrigt synes någon ändring av sagda förordning ej påkallad.

Läget å världsmarknaden för brödsäd karakteriseras av stigande priser. Såvida icke den svenska skörden under innevarande år kommer att utmärka sig för stor riklighet eller lägre kvalitet, torde nämnda prisläge även komma att påverka prissättningen å svensk brödsäd under nästföljande konsumtionsår. Att från statens sida lägga hinder i vägen för en dylik utveckling bör icke komma i fråga, åtminstone icke så länge priserna hålla sig inom den av jordbruksnämnden föreslagna ramen för prissvängningar i fråga om jordbruksprodukter.

Skulle likväl på grund av storleken eller beskaffenheten hos årets brödsädsskörd priserna å inhemsk brödspannmål tendera att sjunka, torde från statens sida åtgärder böra vidtagas för att stödja nämnda priser. Detta bör givetvis ske därigenom, att det pristryckande överskottet avlastas marknaden. Under föregående år bestämdes, att dylik avlastning skulle ske genom s. k. stödköp. Denna anordning har på grund av prisutvecklingen icke behövt tagas i anspråk. Då den är svår att tillämpa, håller jag före, att såvida icke särskilda förhållanden göra det ofrånkomligt, böra stödköp ej heller komma till användning under kommande år. Till frågan om stödköp återkommer jag i det följande. I främsta rummet torde andra åtgärder till marknadens avlastande böra övervägas.

Före nuvarande spannmålsreglerings tillkomst användes en anordning med utförselbevis för stödjande av brödspannmålsprisen. Anordningen innebär att de medel, som inflyta genom tull å importerad brödspannmål, användas till utbetalande av pristillägg å exporterad dylik spannmål, varvid pristillägget skall svara mot den uppburna tullavgiften. I och med att

brödsädsodlingen i Sverige fått sådan omfattning, att den vissa år lämnar ett icke ringa överskott och bestämmelserna om inmalningstvång samtidigt förefinnas, hava emellertid utförselbevisen i sin hittillsvarande utformning till stor del förlorat sin betydelse i marknadsstödjande avseende. Om skörden överstiger årsbehovet med mer än vad som motsvarar den årliga importen av högvärdig utländsk brödsäd, torde nämligen utförselbevisen icke påverka marknadsläget här i landet för inhemsk brödspannmål. Systemet med utförselbevis har även verkat förryckande på gällande spannmålsreglering. För att kunna fullfölja uppställda riktlinjer för spannmålsregleringen under innevarande regleringsår blev Kungl. Maj:t nödsakad att fr. o. m. den 12 oktober 1936 förordna om exportförbud å råg och vete, varigenom även utförselbevisen sattes ur kraft. Då enligt mitt förmenande en anordning med utförselbevis skulle kunna med fördel användas för att stödja priserna på svensk brödsäd, böra utförselbevisen anpassas efter det nuvarande läget och en omläggning av gällande bestämmelser härutinnan ske. I detta syfte torde det vara erforderligt att Kungl. Maj:t tillägges befogenhet att avgöra dels när användning av utförselbevis överhuvud taget bör förekomma och dels huruvida utförselbevis skall utfärdas å hela den utförda myckenheten eller endast viss del därav. I förstnämnda avseende bör utförselbevis få komma till användning, så länge vetepriset med tillägg av veteavgift icke per deciton överstiger 20 kronor 50 öre under höstmånaderna och 22 kronor under sommarmånaderna. För råg böra tillämpas 1 krona per deciton lägre priser.

Genom tillämpning av en anordning med utförselbevis i den utformning ovan angivits torde, såvida spannmålsöverskottet icke är alltför stort, ett betydelsefullt stöd komma att lämnas brödsädspriserna. Under gynnsamma omständigheter torde med tillhjälp av utförselbevisen kunna uppnås priser, som ligga i jämnhöjd med förkrispriserna. Att märka är nämligen, att vid ett så pass högt prisläge behovet av veteavgift är litet eller intet.

Emellertid kan skördeutfallet bli sådant, att inmalningstvång och utförselbevis icke räcka till för förhindrande av ett prisfall å brödsäd. Därför böra anstalter vidtagas för skyddande av en lägsta prisnivå å inhemsk brödspannmål. För att ett dylikt skydd skall kunna lämnas är det nödvändigt, att denna nivå ansluter sig till priserna å foderspannmål. Såsom en lägsta prisnivå anser jag böra gälla 16 kronor för deciton vete och 15 kronor för deciton råg under höstmånaderna med en mot lagringskostnaderna svarande successiv stegring av prisnivån under konsumtionsåret. Till skyddande av denna lägsta prisnivå synes man böra använda sig av stödköp från statens sida av brödsäd. Den inköpta spannmålen torde i första rummet användas till att bringa upp beredskapslagret till ursprungligen avsedd storlek. Behöver ytterligare brödsäd inköpas för vinnande av avsett syfte, torde densamma få exporteras. För finansiering av här berörda stödköp samt för täckande av kostnaderna för beredskapslagret och svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet i övrigt torde veteavgift uttagas. Denna avgift torde böra utgå med högst 2 kronor 50 öre per deciton vete och beräknas så, att den icke överstiger skillnaden mellan å ena sidan 20 kronor 50 öre under

höstmånaderna samt 22 kronor under sommarmånaderna och å andra sidan gällande pris å svenskt vete under motsvarande tider. Oavsett prisläget torde dock veteavgift till mindre belopp böra uttagas för täckande av spannmålsaktiebolagets kostnader i samband med regleringen. För nu omnämnda ändamål torde även införselavgifter å brödsäd och produkter därav få tagas i anspråk. Även om priserna å svensk brödsäd ligga över förutberörda lägsta nivå, bör Kungl. Maj:t äga befogenhet att med anlitande av veteavgiftsmedel komplettera beredskapslagret, därest detta av andra skäl än jordbrukspolitiska skulle anses påkallat. Stödköpsverksamheten och beredskapslagret samt här avsedd export torde jämväl i fortsättningen böra handhavas av svenska spannmålsaktiebolaget. Anledning synes ej föreligga att nu vidtaga någon ändring beträffande de direktiv, som lämnats bolaget i gällande avtal med staten. Kungl. Maj:t torde därför böra erhålla bemyndigande av riksdagen att med bolaget överenskomma om förlängning av avtalet till och med den 31 augusti 1938.

Särskilda stödåtgärder för det norrländska jordbruket.

De av jordbruksnämnden föreslagna åtgärderna till förbättrande av den norrländska jordbruksbefolkningens ekonomiska ställning anser jag mig kunna i allt väsentligt tillstyrka. Som nämnden anfört i sin utredning har Norrland sedan gammalt varit ett underskottsområde för flertalet av jordbrukets saluprodukter och som en följd härav ha partipriserna därstädes i allmänhet legat högre än motsvarande priser i övriga Sverige. Denna pris-skillnad har emellertid alltmer utjämnats, bland annat på grund av kommunikationsväsendets utveckling, och de norrländska jordbrukarna erhålla därför numera ofta nettopriser, vilka äro endast obetydligt högre än i södra och mellersta Sverige trots att produktionskostnaderna otvivelaktigt äro högre i Norrland än i större delen av det övriga landet. Härtill kommer att de stödåtgärder för jordbruket, som tillämpats de senaste åren, icke kunnat bliva lika effektiva i Norrland som i de mellersta och södra delarna av landet på grund av det norrländska jordbrukets struktur och, med undantag av mjölk och mejeriprodukter, den jämförelsevis ringa produktionen för avsalu. Det torde vara berättigat, att vid jordbruksstödet utformning större hänsyn tagas till det norrländska jordbrukets säregna förhållanden än hittills varit fallet.

Jordbruksnämnden har ansett, att de statliga ingripandena för jordbrukets stödande i Norrland i första hand böra inriktas på att åstadkomma en varaktig förbättring av jordbrukets lönsamhet därstädes. Dessa ingripanden böra ha till syfte att skapa gynnsammare förutsättningar för jordbruk i Norrland samt att åstadkomma ett bättre tillvaratagande av redan nu förefintliga möjligheter. Jag delar jordbruksnämndens uppfattning, att behovet av åtgärder från statens sida för vinnande av detta syfte i första hand bör bedömas av de lokala organ och myndigheter, som finnas på jordbrukets områden, och anser det lämpligt, att hushållningssällskapen erhålla medel för

att igångsätta och genomföra erforderliga åtgärder inom sina respektive verksamhetsområden. Jordbruksnämnden har föreslagit, att för nästkommande budgetår ett belopp av tillhoppa 400,000 kronor för fördelning å de fem nordligaste hushållningssällskapen anvisas för berörda ändamål, varvid Norrbottens läns hushållningssällskap skulle få använda högst 120,000 kronor, ett vart av Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands läns hushållningssällskap högst 80,000 kronor samt Gävleborgs läns hushållningssällskap högst 40,000 kronor. Ifrågasvarande bidrag till jordbrukets höjande i Norrland borde givetvis utgå av skattemedel. Då emellertid något anslag icke är beräknat i årets budget och det dessutom torde få betecknas som ett försök, förordar jag att beloppet, 400,000 kronor, anvisas att utgå ur jordbrukets prisregleringsfond. Lämpligast torde vara, att fördelningen mellan de olika hushållningssällskapen verkställas av Kungl. Maj:t efter framställning från vederbörande hushållningssällskap. Dylik framställning bör vara åtföljd av plan för medlens användning. Kungl. Maj:t bör äga att i samband med beslut om medlens utanordnande utfärda erforderliga föreskrifter angående grunderna för deras användning samt om erforderlig kontroll.

I avgivna yttranden har bland annat den tanken framförts, att ett förbilligande av konstgödselmedlen skulle vara betydelsefullt för höjande av det norrländska jordbruket och för förbättring särskilt av de mindre jordbrukarnas försörjningsmöjligheter. För att vinna ökad erfarenhet härom synas hushållningssällskapen vid uppgörande av planer för anslaget användning böra beakta möjligheterna att i nämnda avseende verkställa försök, som kunna bringa bättre klarhet i denna fråga. I detta sammanhang torde även böra beaktas önskvärdheten av att användning av för de olika orterna lämpliga frösorter uppmuntras.

Jordbruksnämnden har vidare föreslagit, att ur jordbrukets prisregleringsfond måtte anvisas 200,000 kronor för att användas för utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet vid byggande av andelsslakteri med viss andel — förslagsvis 20 procent — av anläggningskostnaden. Möjligheten att erhålla dylika bidrag borde enligt nämndens mening ej begränsas till Norrland, då ett anslag för sådant ändamål skulle kunna bli av betydelse även i vissa andra trakter, där liknande svårigheter för ordnandet av avsättningen av kött och fläsk föreligga. Som jordbruksnämnden framhållit torde de säregna förhållanden, under vilka andelsrörelsen bland jordbrukarna i Norrland har att arbeta, motivera, att andelsrörelsen därstädes stödjes genom statliga anslag. Jag finner mig därför böra förordad förslaget om anvisning av ett belopp å 200,000 kronor för utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande av andelsslakterier. Dylikt bidrag bör begränsas till högst 20 procent av anläggningskostnaden. Såsom villkor för berörda bidrag bör gälla att anläggningarna tillgodose ett rationellt ordnande av verksamheten. Bidrag bör kunna utgå även till redan utförda anläggningar i Norrland, därest Kungl. Maj:t finner skäl därtill föreligga och desamma fylla förenämnda anspråk. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om utanordnande av bidragen samt utfärda föreskrifter an-

gående de grunder, efter vilka bidragen skola utgå, liksom även att taga i övervägande huruvida nämnda bidragsverksamhet lämpligen bör utsträckas att gälla även vissa andra trakter av landet, där avsättningsförhållandena äro likartade. Beloppet synes böra utgå ur jordbrukets prisregleringsfond av de medel, som äro avsedda för slaktdjursverksamhetens stödjande.

Även för åstadkommande av ett tillfälligt stöd åt jordbruket i Norrland har jordbruksnämnden framlagt förslag om vissa åtgärder. Sålunda har nämnden ansett det önskvärt, att hö belägges med importavgift. I detta avseende torde höra bringas i erinran, att bemyndigande för Kungl. Maj:t att vidtaga dylik åtgärd inrymmes i förordningen den 18 maj 1934 (nr 153) om införselavgift å havre och majs jämte vissa andra fodermedel. Särskilt riksdagsbeslut i denna fråga torde därför icke erfordras.

Vad jordbruksnämnden anfört beträffande fortsatt tillämpning av anordningen med fraktbidrag vid transport av havre till vissa delar av Norrland samt Kopparbergs och Värmlands län anser jag mig böra biträda, liksom även att nämnda bidrag i fortsättningen bör avse all havre och icke som för närvarande endast foderhavre. Gällande kungörelse i ämnet torde alltså, med nyss nämnda ändring, böra förlänas förlängd giltighet.

Jordbruksnämndens förslag angående bidrag vid införsel av oljekakor och majs till Norrbottens och Västerbottens län, vilket bidrag skulle utgå med 2 öre för kilogram, om varan införes till Norrbottens län, och med 1 öre för kilogram, om den införes till Västerbottens län, dock högst med belopp motsvarande utgående införselavgift eller skatt, synes beaktansvärt. Kungl. Maj:t torde böra äga att utfärda härför erforderliga författningsbestämmelser.

Jordbruksnämnden har vidare i fråga om mjölkregleringen föreslagit viss jämkning av gällande bestämmelser angående landets indelning i prisutjämningsdistrikt, innebärande att Västerbottens län skulle utbrytas ur nuvarande mellersta Norrlands prisutjämningsdistrikt och bilda ett eget distrikt samt att tillskott från de på hela landet belöpande prisutjämningsmedlen — utöver de särskilda belopp, som för närvarande utgå till Norrland med undantag av Gästrikland såsom ersättning för de mjölkavgiftsmedel från sagda landsdel, som användas för smörexportens stödjande — skulle lämnas den återstående delen av mellersta Norrlands distrikt med 0.5 öre, Västerbottens län med 1.5 öre samt Norrbottens län med 2.5 öre för kilogram produktmjölk. Det under innevarande regleringsår utgående tillägget till Norrbottens län med 1 öre för kilogram avgiftspliktig mjölk skulle samtidigt bortfalla. Dessutom har föreslagits, att pristillägget för hos producent tillverkat smör i Norrland med undantag av Gästrikland skulle utgå med 25 öre för kilogram högre belopp än i övriga delar av riket, samt att viss jämkning företages i villkoren för åtnjutande av prisutjämningsbidrag, syftande till att innehavare av mejeri inom område, där mjölkavgift icke utgår, må kunna komma i åtnjutande av sådant bidrag. Jag vill i huvudsak ansluta mig till dessa förslag i vad de avse att bereda Norrland ett bättre utbyte av mjölkregleringen. Kungl.

Maj:t torde äga att efter den ytterligare prövning, som kan befinnas nödvändig, bland annat med hänsyn till vad som i avgivna yttranden över förslagen anförts, besluta i dessa frågor.

Organisationsbidrag till skogsägareföreningarna.

För ett rationellt utnyttjande av de enskilda skogarnas produktionsmöjligheter torde den sedan några år tillbaka bedrivna organisationsverksamheten bland de mindre skogsägarna vara till betydande nytta. Skogsägarnas samarbete i föreningar är ägnat att råda bot för de olägenheter i produktions- och avsättningshänseenden, som det mindre skogsbruket har att kämpa med. Genom åtgärder av organisatorisk innebörd kunna de svagheter och brister övervinnas, som i nämnda hänseenden måste vidlåda en av så många och små driftsenheter kännetecknad företagsform som hemmansskogsbruket. Detta har en synnerligt stor betydelse, då i de skogrikare delarna av landet utbytet av skogsskötseln mången gång är avgörande för möjligheterna att uppehålla jordbruksdriften. Ur allmän synpunkt bör det vara en fördel om olika sortiment och kvaliteter kunna tillvaratagas lika bra inom det mindre som inom det större skogsbruket, och att möjliggöra detta utgör en viktig uppgift för skogsägareföreningarna. För att organisationsarbetet snabbt skall kunna fullföljas torde erfordras ett statligt organisationsbidrag, som dock synes mig kunna begränsas till 50,000 kronor.

Jag finner mig alltså böra tillstyrka, att skogsägareföreningarnas riksförbund för budgetåret 1937/1938 erhåller ett organisationsbidrag av högst 50,000 kronor. Beloppet torde få utgå av skattemedel. Angående tackningen av det sålunda erforderliga anslaget torde chefen för finansdepartementet framdeles få avgiva förslag. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter om medlens användning samt kontroll m. m., som må finnas erforderliga.

Beträffande

potatisregleringen samt frukt- och trädgårdsodlingen

torde jag få hänvisa till vad jag tidigare anført.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat torde de i överensstämmelse med 1934 års riksdags beslut inrättade båda fonderna

jordbrukets prisregleringsfond och fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen

alltjämt böra bestå. Sedan nu tillstyrkta förslag genomförts, skulle till jordbrukets prisregleringsfond komma att ingå dels accis å margarin, dels skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl, dels slaktdjursavgift, dels införselavgift å havre och majs jämte vissa andra fodermedel, dels ock slutligen sär-

skilda införsel- och utförselavgifter å slaktdjur, kött och fläsk samt ägg. Till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen skulle ingå dels vad som inflyter i form av veteavgift, dels ock införselavgift å vete och råg samt därav beredda produkter. Tillförseln av ifrågavarande avgifter bör i fortsättningen liksom hittills redovisas över riksstaten. I det genom innevarande års statsverksproposition framlagda riksstatsförslaget hava i avbidan på avlåtande av proposition i ämnet intäkterna av de avgifter, som skola inflyta till prisregleringsfonden, beräknats till 28,000,000 kronor. Till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen inflytande avgifter hava i riksstatsförslaget upptagits med 10,000,000 kronor.

I bilaga till 1937 års statsverksproposition har chefen för finansdepartementet verkställt vissa beräkningar rörande statens förluster å spannmålsregleringen. Härvid har förutsatts, att veteavgift under budgetåren 1936/1938 komme att uttagas med 2.5 öre för kilogram. Under nämnda förutsättning skulle till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen under vartdera av dessa budgetår inflyta 10,000,000 kronor. Av sistnämnda medel ha 7,350,000 kronor under innevarande budgetår och 6,000,000 kronor under budgetåret 1937/1938 beräknats bliva disponibla för avskrivning av lånekapital, som anvisats åt svenska spannmålsföreningen. Med utgångspunkt härifrån har i statsverkspropositionen till täckande av statens återstående engagemang i spannmålsföreningen äskats ett förslagsanslag å 39,000,000 kronor. Emellertid har, såsom förut omförmäls, veteavgiften sänkts från och med den 1 februari 1937. Sålunda utgick avgiften under februari 1937 med 1.5 öre för kilogram. Från och med den 1 mars 1937 utgör avgiften 0.5 öre för kilogram. Nämnda förändringar i veteavgiftens belopp torde komma att medföra en minskning av inkomsterna för innevarande budgetår med inemot 4,000,000 kronor. Såsom jag förut anfört bör under nästkommande regleringsår veteavgiften i första hand avvägas i förhållande till prisläget å vete. Intäkterna av veteavgifter jämte vad som inflyter i form av införselavgift å vete och råg samt därav beredda produkter torde med hänsyn härtill icke böra för nästkommande budgetår beräknas till högre belopp än 3,000,000 kronor. Såsom förslagsanslag under nionde huvudtiteln för »Avsättning till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen» torde således böra anvisas allenast sistnämnda belopp. Chefen för finansdepartementet torde senare i samband med en förnyad inkomstberäkning få anmäla frågan om de ändringar i nyssberörda avskrivningsförslag, som kunna föranledas av vad i det föregående anförts.

Vad beträffar de avgifter, som skola ingå i jordbrukets prisregleringsfond, ha i riksstatsförslaget för budgetåret 1937/1938 intäkterna av margarinaccisen upptagits med 15,000,000 kronor och inkomsterna av övriga till fonden inflytande avgifter med 13,000,000 kronor. Anledning till ändring i dessa beräkningar synes icke föreligga. Å riksstatens utgiftssida torde alltså böra under nionde huvudtiteln anvisas ett förslagsanslag å 28,000,000 kronor för »Avsättning till jordbrukets prisregleringsfond».

Användningen av till prisregleringsfonden hörande medel bör ske enligt

Kungl. Maj:ts närmare bestämmande. I anslutning till vad jag tidigare anfördt synes därvid, såvida ej särskilda skäl föranleda annat, följande disposition av medlen böra gälla. Margarinaccismedlen, i den mån de influtit efter den 30 juni 1935, tillföras mjölkregleringen. Slaktdjursavgiften användes för slaktdjursmarknadens stödande. Medel, vilka inflyta genom uttagande av särskild införsel- eller utförselavgift å animalieprodukter, torde likaledes i första hand böra användas för stödande av priset å den vara, varå avgiften utgår. Medel, vilka inflyta på grund av införselavgiften å havre och majs med flera fodermedel, böra i första hand användas för bestridande av kostnaderna för åtgärder, som föranletts av den genom avgiftens uttagande förorsakade fördyringen av fodermedlen inom landet. I övrigt böra sistberörda medel användas till stödande, i mån av behov, av äggproduktionen samt för tillgodoseende av med jordbruksregleringarna sammanhängande allmänna behov. För sistnämnda båda ändamål böra jämväl genom oljekaksskatten inflytande medel tagas i anspråk. Återstoden av oljekaksskatten bör tillföras mjölkregleringen. Den nu tillämpade regeln vid fördelning av dessa medel med 90 procent till mjölkregleringen och 10 procent till äggproduktionens stödande torde således ej längre bibehållas. Vad nu anförts bör ej utgöra hinder för anvisande ur fonden av tidigare angivna belopp till stödande av jordbruket i Norrland.»

Chefen för handelsdepartementet.

Chefen för handelsdepartementet har ifråga om tull å vindruvor uti det vid propositionen nr 293 fogade utdraget av statsrådsprotokollet — efter redogörelse bland annat för framställning från traktatberedningen om föranstaltande av åtgärder för upprätthållande tillsvidare av tullfriheten för vindruvor under tiden den 1 januari—30 juni — anfördt följande.

»De av traktatberedningen anförda skälen för genomförande av temporär tullfrihet för vindruvor synas mig värda beaktande. Med hänsyn till de fördelar, som svensk export torde kunna vinna genom att införseln från vissa transoceaniska länder underlättas, och då några allvarligare betänkligheter ur den svenska fruktodlingens synpunkt ej torde möta, ansluter jag mig till traktatberedningens förslag jämväl med avseende å tiden för tullfrihetens åtnjutande eller 1 januari—30 juni. Förslaget har, såsom tidigare berörts, för innevarande år redan vunnit tillämpning genom utfärdandet av kungörelsen den 11 december 1936. Den ståndpunkt, som sålunda kommit till uttryck, bör nu fastställas att gälla även i fortsättningen. Jag förordar därför, att ifrågavarande tulltaxerubrik uppdelas i två, nämligen nr 64: 1, avseende vindruvor under tiden 1 juli—31 december med tull av 35 kronor för 100 kilogram och nr 64: 2, avseende vindruvor under annan tid, tullfria.»

Chefen för finansdepartementet.

Chefen för finansdepartementet har i det vid propositionen nr 308 fogade utdraget av statsrådsprotokollet — efter redogörelse för bland annat framställning i ämnet från kontrollstyrelsen — anfört utom annat följande.

»Vad kontrollstyrelsen i förevarande ärende anfört har bibragt mig den uppfattningen, att åtgärder böra vidtagas för att bättre säkerställa inbetalningen till statsverket av här ifrågasvarande accis- och skattemedel. Det av styrelsen i sådant syfte framlagda förslaget — i huvudsak innebärande att styrelsen i fall av behov skulle kunna beträffande viss tillverkare förordna om förkortning av betalningsterminerna samt kräva säkerhet för avgifternas erläggande och meddela förbud mot tillverkning intill dess säkerhet ställts — innefattar enligt min mening en lämplig lösning av frågan, och jag tillstyrker alltså förslagets genomförande. Dock torde tillräckliga skäl icke föreligga för den av styrelsen förordade höjningen av straffminimum i 14 § margarinaccisförordningen och 17 § förordningen om oljekaksskatten.

Ehuru den i 4 § margarinaccisförordningen intagna bestämmelsen om rätt för tillverkare att i deklaration göra avdrag för accispliktig vara, som under tullkontroll utförts 'till utlandet', uppenbarligen omfattar även det fall, då utförelse skett till svensk frihamn, anser jag mig böra till förebyggande av varje tvekan hos de deklarationspliktiga om bestämmelsens rätta innebörd föreslå, att det citerade uttrycket utbytes mot orden 'till utrikes ort eller svensk frihamn', vilket sistnämnda uttryck förekommer i förordningen om oljekaksskatten.»

Till utskottet inkommet yttrande m. m.

Järnvägsstyrelsen har i sitt yttrande över motionerna I: 76 och II: 178 anfört följande.

»Rörande bärigheten av de särskilda skäl för ett gynnande av potatisproducenterna i Jämtlands län, som av motionärerna framlagts, anser sig styrelsen icke kunna göra något uttalande, utan vill styrelsen inskränka sig till lämnande av de upplysningar angående frakt- och transportförhållanden, som kunna vara belysande vid frågans bedömande.

Enligt senaste tillgängliga vagnslaststatistik avsändes från stationer inom Jämtlands län, under det år statistiken omfattar, 443 ton potatis, varav 400 ton till stationer, belägna utom länet. Av dessa 400 ton hava 347 ton befordrats till stationer norr om Vännäs och därav huvudparten, 335 ton, till stationer å linjen Luleå—Vassijaure, d. v. s. på ett genomsnittligt avstånd av 700 å 800 kilometer. Till Stockholm, som i motionerna angivits som i första rummet avsedd avsättningsort, synas några nämnvärda transporter icke hava ägt rum. I de totala potatistransporterna å statens järnvägar till Stockholm, 12,517 ton, ingå nämligen från Jämtlands län endast 20 ton.

Förenämnda statistik utvisar såsom försänd till området norr om Vännäs en sammanlagd potatiskvantitet av 1,424 ton, varav större delen, 1,289 ton, gått till stationer å linjen Luleå—Vassijaure. Frånräknas från ovannämnda kvantitet 1,424 ton, dels vad som enligt förestående transporterats från Jämtlands län, dels vad som i övrigt befordrats inom Norrland, återstår en vikt-

mängd av 561 ton, som transporterats från stationer i södra och mellersta Sverige. Cirka 75 procent av nyssnämnda transportkvantitet eller 423 ton har avsänts från stationer söder om Älmhult eller vid Västkustbanan. Transportlängden för dessa sändningar från sydligaste Sverige kan beräknas till cirka 1,500 kilometer, under det att väglängden från stationer i Jämtland, såsom ovan sagts, kan sägas utgöra 700 à 800 kilometer. Frakten för potatis i vagnslaster om 10 ton utgör å 1,500 kilometer 350 öre och å 800 kilometer 211 öre per 100 kilogram. Tages hänsyn uteslutande till fraktförhållandena förefaller det därför styrelsen, som om det borde finnas utsikter för potatisodlarna i Jämtland att med framgång tävla med potatisodlare i andra delar av landet om leverans till Norrland.»

Fraktavgifterna å statens järnvägar i öre per 100 kilogram för potatis såsom fraktgodis (utan varmvagn) i slutna vagnar utgöra för nedanstående avstånd:

Avstånd kilometer	Sändningens vikt, kilogram	
	Minst 5,000 per vagn	Minst 10,000 per vagn
50	59	48
100	99	76
200	162	94
300	203	121
400	236	145
500	268	165
600	299	185
700	331	191
800	362	211
1,000	425	251
1,200	488	290
1,400	551	330
1,500	583	350
1,800	677	409
2,000	740	449

Till utskottet ha inkommit framställningar i ämnet från

- 1) *riksförbundet landsbygdens folk,*
- 2) *svenska tullkvarnarnas riksförbund,*
- 3) *aktiebolaget sparfoder,*
- 4) *svenska slakteriaktiebolaget.*

Utskottets yttrande.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att statliga åtgärder i prisstödjande syfte alltjämt erfordras för uppehållande av en skälig prisnivå för jordbrukets produkter. Med hänsyn till den stegring i jordbrukets produktionskostnader, som främst föranledes av lantarbetstidslagen och det förslag till ändringar i samma lag, vilket förelagts innevarande års riksdag, finner utskottet en höjning av priserna på jordbrukets alster motiverad. Utskottet är ense med departementschefen därom, att en försämrad lönsamhet hos jordbruket skulle få för den jordbrukande befolkningens försörjningsmöjligheter ogynnsamma återverkningar. Utskottet finner det därför angeläget,

att jordbrukarna i form av höjda produktpriser beredas kompensation för den kostnadsökning, som arbetstidsbegränsningen innebär.

I anslutning till de allmänna principer, som föregående år angåvos vid behandlingen av frågan om prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, har departementschefen föreslagit, att priserna å de olika jordbruksprodukterna som regel icke borde strängt fastlåsas vid en viss nivå utan bliva rörliga inom en på förhand angiven ram. Såsom lämpliga gränser, inom vilka prisbildningen sålunda borde lämnas fri, har departementschefen föroordat 15 procent under och 15 procent över den nivå, som av statsmakterna angåves såsom eftersträvansvärd. Utformningen av regleringsanordningarna har departementschefen funnit böra ske med utgångspunkt från en prisnivå ungefärligen motsvarande medelpriserna under åren 1925—1929. I samband med behandlingen av de särskilda marknaderna har angivits de priser, som för vissa viktigare jordbruksprodukter borde eftersträvas. Departementschefen har vidare givit uttryck åt den uppfattningen, att de riktlinjer för jordbruksstödet handhavande, som nu komma att fastställas, borde äga tillämpning endast under förutsättning att någon mera betydande förskjutning i det allmänna prisläget inom landet icke skedde. Om en dylik förskjutning inträffade, borde enligt departementschefens mening jordbruksprodukternas priser givetvis tillåtas följa med. Kungl. Maj:t borde vidare äga vidtaga de jämkningar i regleringsanordningarna, som för ernående av det med regleringarna avsedda syftet kunde finnas nödvändiga på grund av ändrade förhållanden.

Till dessa allmänna synpunkter på frågan om jordbruksregleringens handhavande under nästkommande år giver utskottet sin anslutning. Härav följer, att utskottet icke kan biträda vad i motionen II: 572 i förevarande hänseende anförts och yrkats.

I de likalydande motionerna I: 324 och II: 580 har hemställts, att riksdagen måtte göra ett uttalande om att regleringsåtgärderna förutsättas skola så handhavas, att lägst den genomsnittliga prisnivå, som var rådande 1925—1929, verkligen upprätthålles. Utskottet förutsätter ett sådant utnyttjande av regleringsanordningarna att det eftersträvade resultatet, i den mån så är möjligt, kommer att uppnås. Med hänsyn härtill finner ej utskottet nödigt, att särskilt uttalande härom göres. Enligt samma motioner borde riksdagen vidare uttala, att om det allmänna prisläget beträffande de produktionsfaktorer, varmed jordbruket hade att räkna, komme att ytterligare höjas, en häremot svarande höjning av den genomsnittliga produktprisnivån borde genomföras. I likhet med motionärerna finner utskottet det angeläget, att jordbrukarna erhålla högre produktpriser i den mån de sammanlagda omkostnaderna för jordbruket stiga, men anser det erbjuda stora praktiska svårigheter att anpassa regleringsanordningarna efter varje mindre förändring av jordbrukets produktionskostnader. Skulle däremot en mera betydande stegring av den allmänna prisnivån inträffa, finner utskottet, i enlighet med vad tidigare anförts, det naturligt, att de såsom eftersträvansvärda angivna priserna i motsvarande mån höjas. Utskottet vill i detta

sammanhang understryka departementschefens förut återgivna uttalande, att det bör tillkomma Kungl. Maj:t att vidtaga de jämkningar i regleringsanordningarna, som för ernående av det med regleringen avsedda syftet kunna befinnas nödvändiga på grund av ändrade förhållanden.

I motionen I: 322 har yrkande framställts därom, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att Kungl. Maj:t ville till riksdagen inkomma med förslag till utredning rörande jordbrukets produktionskostnader jämte begäran om medel härför. I motionens motivering har angivits vissa riktlinjer för en sådan undersökning. Utskottet vill i samband med behandlingen av denna motion erinra om, att statens jordbruksnämnd i sitt i propositionen nr 284 återgivna utlåtande den 29 januari 1937 framhållit det såsom önskvärt, att en allmän undersökning komme till stånd för utrönande av huruvida och i vad mån det kunde befinnas skäligt att fastställa en annan prisnivå å jordbrukets produkter som eftersträfvansvärd än den, som innebure en återgång till före jordbrukskrisen rådande prisförhållanden. Som skäl härför har jordbruksnämnden åberopat bl. a., att jordbrukets produktionskostnader sedan nämnda tid i åtskilliga hänseenden förändrats. Departementschefen har i propositionen givit sin anslutning till nämndens förslag. Då den i motionen väckta frågan således torde bli föremål för utredning utan att riksdagen i skrivelse gör framställning därom, saknar utskottet, som förutsätter att vad i motionen anförts tages under övervägande vid utformandet av direktiven för den av departementschefen bebådade undersökningen, anledning förorda bifall till förevarande yrkande.

Mjölkregeringen.

Beträffande mjölkregeringen har departementschefen föreslagit, att densamma till sina huvudgrunder skall bibehållas oförändrad. Dock förordas viss ändring i fråga om regleringen av importen av mjölk och mejeriprodukter. Enligt förordningen den 10 februari 1933 (nr 29) med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter, vilken gäller till och med den 30 juni 1937, äger Kungl. Maj:t meddela förbud att utan särskilt tillstånd införa mjölk, grädde, smör och ost. Med stöd härav har Kungl. Maj:t förordnat, att nyssnämnda varor ej må införas utan tillstånd av statens jordbruksnämnd. Importtillstånd må dock icke av nämnden förvägras importör, som förbinder sig att för den vara, som införes, till svenska mejeriernas riksförening inbetala ett belopp svarande mot vad som skulle utgå i pristillägg, därest varan utförts ur riket. Mot denna anordning har invänts, att den dels vore förenad med den olägenheten, att importören vid införseln ej visste, med vilken avgift han hade att räkna, dels också omöjliggjorde för nämnden att hindra en icke önskvärd import av ifrågavarande produkter. Under åberopande härav har jordbruksnämnden föreslagit, att berörda förordning efter den 30 juni 1937 skulle ersättas med ett allmänt bemyndigande för Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för reglering av importen, vilket be-

myndigande således skulle innefatta befogenhet för Kungl. Maj:t såväl att fastställa de införselavgifter, som skulle utgå vid import, som ock att berättiga nämnden att vägra införsel. Departementschefen har biträtt nämndens förslag under uttalande, att en åtstramning av importen endast borde ske, om svårigheter för smörexporten uppstode eller exportländerna vidtog åtgärder, som gjorde införselavgiften verkningslös.

Utskottet vill uttala sin anslutning till vad departementschefen i förevarande avseende anfört och har icke något att erinra emot, att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av mjölk och mejeriprodukter i enlighet med de av departementschefen angivna riktlinjerna. Utskottet kan således icke biträda den uppfattning, som beträffande nu förevarande importreglering kommit till uttryck i motionerna I: 324 och II: 580. Då det enligt utskottets mening under kommande regleringsperiod kan finnas nödvändigt att för stödande av smörpriset vidtaga åtgärder jämväl för reglering av införseln av margarin och konstister m. m., vill utskottet ej heller motsätta sig det av Kungl. Maj:t härutinnan begärda bemyndigandet. I enlighet med vad departementschefen föreslagit bör detsamma liksom hittills innefatta rätt för Kungl. Maj:t att föreskriva, att införseln må ske endast efter tillstånd av särskild myndighet ävensom att vid införseln eller vid lämnande av dylikt tillstånd särskild avgift skall upptagas.

För bestridande av kostnaderna för mjölkregleringen bör, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, jämväl i fortsättningen mjölkavgift uttagas. Därjämte bör vad som inflyter i form av skatt å oljekakor, till den del det icke behöver tagas i anspråk för vissa andra av departementschefen angivna ändamål, tillföras regleringen. Liksom hittills bör accis uttagas å margarin och vissa andra fettvaror. Utskottet biträder således Kungl. Maj:ts förslag om fortsatt giltighet av förordningen den 26 juni 1933 angående mjölkavgift samt om utsträckning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande om accis och tull å margarin och vissa andra fettvaror. Härav följer, att de i motionerna II: 331 och II: 572 framställda yrkandena om margarinaccisens slopande enligt utskottets mening icke böra bifallas. Vad angår margarinaccisens storlek anser utskottet, i likhet med departementschefen, att accisen bör så avvägas, att försäljningen av margarin hindras att svälla ut till följd av prisstödet åt smöret. I enlighet med vad departementschefen föreslagit böra genom accisen inflytande medel liksom under innevarande regleringsperiod tillföras mjölkregleringen. Utskottet kan sålunda icke biträda i motionen II: 565 framfört förslag om att ifrågavarande medel i sin helhet skola få användas för utlämnande till hjälpbehövande av jordbruksprodukter, i främsta rummet mjöl och smör, eller av andra inhemska förnödenheter, till exempel frukt och fisk, gratis eller till nedsatt pris. Däremot anser utskottet, med instämmande i departementschefens härom gjorda uttalande, att de margarinaccismedel, som influtit före den 1 juli 1935, enligt närmare bestämmande av Kungl. Maj:t böra få användas för det i motionen angivna ändamålet. Enligt vad utskottet inhämtat uppgå dessa medel, sedan där-

ifrån avräknats vad som enligt beslut av innevarande års riksdag må användas såsom bidrag till anordnandet av skolbarnsbespisning, för närvarande till omkring 1,320,000 kronor. Därest nämnda belopp skulle visa sig otillräckligt, har utskottet intet att erinra mot att, såsom departementschefen förordat, högst 500,000 kronor av de margarinaccismedel, som inflyta under budgetåret 1937/1938, användas för samma ändamål.

Vad departementschefen anfört rörande det närmare handhavandet av mjölkregleringen finner sig utskottet kunna biträda. I likhet med departementschefen anser utskottet, att ett smörpris å 2 kronor 75 öre vid försäljning från producent bör vara normerande för stödåtgärderna på detta område. Utskottet delar vidare departementschefens uppfattning, att mjölkavgiften bör vara rörlig och utgå med 2 öre för kilogram vid ett smörpris av 2 kronor 50 öre samt successivt sänkas vid stigande smörpris, så att den vid ett smörpris av 2 kronor 75 öre utgår med 1 öre för kilogram, och kan således icke biträda det i motionen I: 326 framställda yrkandet beträffande mjölkavgiftens storlek. Utskottet anser sig därmed icke, såvitt förevarande marknadsreglering angår, hava frångått sin tidigare uttalade uppfattning, att regleringsanordningarna böra utformas med utgångspunkt från en prisnivå ungefärligen motsvarande medelpriserna under åren 1925—1929. Med det anförda har utskottet även angivit sin ståndpunkt till det i de likalydande motionerna I: 324 och II: 580 framförda förslaget, att riksdagen skulle göra ett uttalande av innebörd, att smörpris, margarinaccis och mjölkavgift inom ramen för vad departementschefen anfört rörande smörpriset inbördes skola så avvägas, att produktmjölkpriset genomsnittligt icke kommer att understiga 1925—1929 års prisnivå. Självfallet böra regleringsanordningarna avpassas på sådant sätt, att den avsedda prisnivån så långt detta är möjligt verkligen upprätthålles.

Utskottet har icke något att erinra mot de jämkningar, som i propositionen nr 308 föreslagits i fråga om vissa delar av margarinaccisförordningen och förordningen om skatt å oljekakor m. m. i huvudsakligt syfte att bättre säkerställa inbetalningen till statsverket av ifrågavarande accis- och skattemedel. I motionen II: 566 har hemställts om sådan ändring av förordningen om mjölkavgift, att från avgiftsplikt skulle undantagas dels mjölk och grädde, som produceras å bruksningsdel, varå regelmässigt ej hållas mer än 4 kor, samt dels den del av mjölkförsäljningen, som understiger 300 kilogram för månad. Utskottet vill i anledning av denna motion erinra, att riksdagen tidigare haft att taga ställning till de däri väckta yrkandena. Båda framfördes motionsvis vid 1934 och 1935 års riksdagar, det första — i modifierad form — jämväl vid 1936 års riksdag. Motionerna avslogos då. Något förhållande har sedan dess icke inträffat, som motiverar ett ändrat ståndpunkts-tagande i dessa frågor. Utskottet anser sig därför böra avstyrka bifall till den nu förevarande motionen.

Regleringen av andra animaliska produkter än mjölk.

Jämväl beträffande kött- och fläskmarknaden kan utskottet ansluta sig till vad departementschefen härom anført. Utskottet tillstyrker således Kungl. Maj:ts förslag om förlängning med två år av giltighetstiden för förordningen den 7 juni 1935 angående slaktdjursavgift. Likaså tillstyrker utskottet det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att för tiden till och med den 30 juni 1939 vidtaga åtgärder för reglering av införseln av slaktdjur samt kött och fläsk.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att de möjligheter, som finnas att utan alltför höga kostnader exportera kött och slaktdjur, även i fortsättningen böra utnyttjas. Utskottet anser sig vidare böra understryka departementschefens uttalande, att i händelse av starkare prisfall å kött eller fläsk export till s. k. sekundära marknader bör ifrågakomma. Handelsöverenskommelser av olika slag synas även kunna vara ägnade att bereda den inhemska marknaden en ökad avsättning i utlandet. Därmed har utskottet angivit sin ståndpunkt till vad i motionerna I: 324 och II: 580 anförts i förevarande avseenden.

Läget särskilt å fläskmarknaden har under det gångna året icke varit tillfredsställande. Det har icke kunnat förhindras, att fläskpriset tidvis nedgått under den av föregående års riksdag såsom eftersträvansvärd angivna lägsta prisnivån, 125 öre för kilogram. Anledningen härtill torde till icke ringa del kunna tillskrivas en bristande anpassning av produktionen efter avsättningsförhållandena, vilka på detta område äro starkt begränsade. Utskottet finner det därför angeläget, att det göres klart för producenterna, att möjligheterna till en prisförbättring intimt sammanhånga med produktionens omfattning. Jordbrukarnas organisationer hava i nämnda hänseende en viktig uppgift att fylla. Utskottet vill särskilt framhålla önskvärdheten av att resultaten av svinräkningarna erhålla en så stor spridning som möjligt och offentliggöras på ett sådant sätt, att de bliva producenterna till ledning vid bedömning av den framtida prisutvecklingen å fläsk.

Vad departementschefen föreslagit i fråga om äggmarknaden har icke föranlett någon erinran från utskottets sida. Kungl. Maj:t torde sålunda böra erhålla riksdagens bemyndigande att vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av ägg m. m. i hudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser.

Fodermedelsregleringen.

Ej heller beträffande fodermedelsmarknaden har utskottet funnit anledning föreligga att frångå Kungl. Maj:ts förslag. I likhet med departementschefen finner utskottet det böra förhindras, att priset å inhemskt foder sjun-

ker under 14 à 15 öre per foderenhet. Därest i fall av en särskilt riklig skörd inom landet så skulle ske, bör, såsom departementschefen föreslagit, importen av majs och annan fodersäd i möjligaste mån begränsas. I sistnämnda syfte bör ej endast en höjning av införselavgiften utan även en direkt begränsning av licensgivningen få ifrågakomma. Av skäl som departementschefen anfört kan utskottet däremot icke giva sin anslutning till jordbruksnämndens förslag, att statsmakterna genom särskilda bidrag vid export av inhemskt foder skulle stödja den inhemska marknaden. Utskottet delar departementschefens uppfattning, att majspriset, i den mån så är möjligt, bör hållas stabilt. I likhet med departementschefen anser utskottet, att härvid bör tillämpas ett partipris å majs, fritt banvagn å noteringsort, av 15 à 16 öre per kilogram enligt Sveriges allmänna lantbrukssällskaps noteringar. Utskottet finner sig i detta sammanhang böra understryka departementschefens uttalande, att, om på grund av en riklig foderskörd en stark begränsning av majsimporten nödvändiggöres, en stegring av nämnda partipris kan vara erforderlig för underlättande av övergång till inhemskt foder. Genom vad utskottet sålunda uttalat har utskottet i huvudsak angivit sin ståndpunkt till vad beträffande fodermedelsregleringen anförts och yrkats i de likalydande motionerna I: 324 och II: 580. Utskottet delar motionärernas åsikt, att importen av sådana fodermedel, som normalt produceras inom landet, bör regleras efter samma grunder som hittills skett.

Brödsädsregleringen.

Vad härefter brödsädsmarknaden beträffar finner utskottet en fortsatt reglering av denna marknad vara påkallad. Utskottet kan således icke biträda den motsatta uppfattning härutinnan, som kommit till uttryck i motionen I: 322. I likhet med departementschefen anser utskottet, att inmalningstvånget bör bibehållas och att reglering av importen av brödsäd och därav beredda produkter bör äga rum i huvudsak på samma sätt som för närvarande. Utskottet tillstyrker alltså det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att för tiden till och med den 30 juni 1939 vidtaga åtgärder för reglering i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser av införseln till riket av vete och råg samt därav framställda produkter.

Såsom ytterligare medel för brödsädsmarknadens stödjande föreslås i propositionen nr 284, att den nuvarande anordningen med utlämnande av utförselbevis vid export av brödspannmål skall i en delvis förändrad form komma till användning. För att de exportbidrag, som bevisen i praktiken innebära, skola kunna anpassas efter världsmarknadspriserna å spannmål samt, i fall av behov, helt avkopplas har Kungl. Maj:t föreslagit sådan ändring av nu gällande förordning om utförselbevis, att Kungl. Maj:t tillägges befogenhet bestämma dels huruvida utförselbevis överhuvud taget skola utlämnas och dels huruvida bevisen skola utfärdas å hela den utförda myckenheten eller endast viss del därav. Utskottet finner nämnda förslag väl ägnat att giva förevaran-

de stödordning den smidighet, som vid rådande läge å spannmålsmarknaden erfordras, och anser sig därför böra tillstyrka dess antagande. Vad departementschefen anfört rörande det närmare handhavandet av anordningen i fråga har icke föranlett någon erinran från utskottets sida. I likhet med departementschefen anser utskottet, att ingripanden i syfte att hindra en prisstegring å spannmål icke bör förekomma, så länge priserna hålla sig inom den förut angivna allmänna ramen för prissvängningar för jordbruksprodukter. Av vad utskottet nu anfört torde framgå, att utskottet icke kan biträda de yrkanden, som beträffande brödsädsregleringen framställts i motionen II: 572.

I förevarande sammanhang har utskottet funnit anledning att till behandling upptaga en fråga, som i viss mån anknyter till Kungl. Maj:ts förslag i fråga om utförselbevisen. Enligt 4 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution äger idkare av kvarnrörelse att vid utförsel av vid kvarnen framställt mjöl av enbart råg eller vete samt gryn av enbart vete åtnjuta restitution av tull (*kvarnindustrirestitution*) för en motsvarande myckenhet omalen spannmål av samma slag, vilken inom sex månader före utförseln av honom införts från utlandet. För restitutions åtnjutande fordras, att utförselvaran är av viss i förordningen närmare angiven beskaffenhet. Ifrågavarande bestämmelse, som leder sitt ursprung från tiden för spannmålstullarnas införande, har tillkommit för att bereda den svenska kvarnindustrien avsättningsmöjligheter å den utländska marknaden. I den mån tullskyddet för brödsädspriserna kan i dess helhet utnyttjas är mot anordningens princip intet att invända. I fall att priserna å svensk spannmål äro särskilt ogynnsamma i förhållande till priserna å utländsk sådan, kan anordningen emellertid medföra, att kvarnarna vid exporten erhålla en extra premie utöver vad som erfordras såsom komensation för den av tullskyddet föranledda fördyringen av svensk spannmål. Risker härför ökas självfallet i samma mån de bidrag, som genom utförselbevisen lämnas brödsädsexporten, minskas eller helt upphöra. Utskottet finner det angeläget, att en dylik spekulativ utförsel av mjöl och gryn förhindras. Härvidlag äro flera vägar framkomliga. En sådan väg är att Kungl. Maj:t tilläggas befogenhet bestämma, att kvarnindustrirestitution under viss tid ej må åtnjutas eller må åtnjutas allenast i mindre omfattning än i tullrestitutionsförordningen sägs. Utskottet vill för sin del förordna, att riksdagen för tiden till och med den 30 juni 1939 lämnar Kungl. Maj:t ett dylikt bemyndigande. Därest så sker, erhåller Kungl. Maj:t möjlighet att efter läget å spannmålsmarknaden anpassa jämväl de bidrag, som lämnas exporten av mjöl och gryn.

Enligt vad departementschefen anfört bör stödköp under nästkommande konsumtionsår (1 september—31 augusti) endast komma till användning för skyddande av en lägsta prisnivå å brödspannmål. I anslutning till sitt uttalande i fråga om priserna å fodersäd har departementschefen anfört, att såsom sådan prisnivå bör gälla 16 kronor för deciton vete och 15 kronor för deciton råg under höstmånaderna med en mot lagringskostnaderna svarande successiv stegring under konsumtionsåret. Utskottet, som tidigare förklarar sig dela departementschefens uppfattning i fråga om foderpriserna, har ej

något att erinra mot vad departementschefen i förevarande hänseende anför. Utskottet kan således icke biträda det i motionerna I: 324 och II: 580 framförda förslaget om höjning av berörda prisnivå.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att det nu befintliga beredskapslagret bör bibehållas under nästkommande konsumtionsår, och finner det lämpligt, att den spannmål, som från statens sida kan komma att inköpas i prisstödande syfte, i första hand användes för att bringa upp det samma till dess ursprungliga storlek, 100,000 ton. Såsom departementschefen föreslagit, bör lagret även i annan ordning få kompletteras, därest så skulle finnas påkallat av andra skäl än jordbrukspolitiska.

Beträffande kostnaderna för spannmålsregleringen och beredskapslagret har utskottet icke funnit tillräckliga skäl föreligga att frångå de hittills tillämpade grunderna. I likhet med departementschefen anser utskottet således, att förlusten å en eventuell stödköpsverksamhet liksom ock kostnaderna för beredskapslagret och svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet i övrigt böra täckas genom uttagande av veteavgift. Utskottet har därmed angivit sin ståndpunkt till vad i förevarande hänseende anförts i de likalydande motionerna I: 324 och II: 580. Mot det av Kungl. Maj:t föreslagna tillägget till förordningen den 7 juni 1935 om veteavgift har utskottet intet att invända. Utskottet tillstyrker det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att träffa avtal med svenska spannmålsaktiebolaget om fortsatt giltighet under tiden från och med den 1 september 1937 till och med den 31 augusti 1938 av mellan staten och bolaget gällande avtal.

Vad av departementschefen i övrigt anförts och föreslagits i fråga om brödsädsregleringen och dess handhavande har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Särskilda stödåtgärder för det norrländska jordbruket.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att särskilda åtgärder från statens sida äro påkallade till förbättrande av den norrländska jordbrukarbefolkningens ekonomiska ställning. I likhet med statens jordbruksnämnd finner utskottet, att dylika åtgärder främst böra inriktas på att åstadkomma en varaktig förbättring av jordbrukets lönsamhet. För uppnående av detta syfte erfordras, såsom jordbruksnämnden framhållit, att gynnsammare produktionsförutsättningar tillskapas och att redan nu förefintliga möjligheter till ett effektivare jordbruk bättre tillvaratagas. I nuvarande läge synes det utskottet jämväl angeläget, att det norrländska jordbruket beredes ett mera tillfälligt stöd. Åtgärder i sistnämnda syfte motiveras särskilt därav att de stödåtgärder på jordbrukets område, som under senare år tillämpats, icke i samma omfattning som varit fallet beträffande övriga landsdelar kommit Norrland till godo. Utskottet är ense med jordbruksnämnden därom, att sådana mera tillfälliga åtgärder böra begränsas att avse ingripanden i prisreglerande syfte.

Vad först angår frågan om åtgärder för åstadkommande av *ett varaktigt stöd* åt det norrländska jordbruket, har jordbruksnämnden framlagt flera förslag i sådant syfte, vilka departementschefen icke ansett sig böra upptaga till behandling i förevarande proposition. Med hänsyn härtill anser sig ej heller utskottet böra ingå på desamma. Departementschefens framställning i denna del avser bemyndigande att ur jordbrukets prisregleringsfond anvisa dels högst 400,000 kronor till hushållningssällskapen i de fem nordligaste länen för igångsättande och genomförande inom sällskapens respektive verksamhetsområden av åtgärder i produktionsbefrämjande syfte, dels ock 200,000 kronor för utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande av andelsslakterier.

Frågan om åtgärder för att åstadkomma en varaktig förbättring av det norrländska jordbrukets lönsamhet har jämväl behandlats i åtskilliga motioner. I motionen I: 327 har framförts förslag om lagstiftning till åstadkommande av återvinning till allmogen av odlingslägenheter med nödiga tillbehör på de skogar, som industrien förvärvat av de till norrländska jordbruket donerade statsdomänerna, ävensom lagstiftning till förhindrande av att s. k. överloppskog till enskilda bondehemman i Norrland, norra delen av Dalarna och Värmland förvärfvas av skogsindustrien. Övriga motioner anknyta mer eller mindre direkt till departementschefens framställning.

Beträffande anslaget till de norrländska hushållningssällskapen har yrkats, att detsamma bestämmes, i de likalydande motionerna I: 321 och II: 570 till 1,000,000 kronor, i motionerna I: 328, II: 575 och II: 560 till 900,000 kronor samt i motionen I: 320 till 600,000 kronor. I motionerna I: 328, II: 575 och I: 320 har tillika hemställts, i de två förstnämnda att 500,000 kronor av anslaget skulle användas till förbilligande av konstgödsel m. m. till befrämjande av ökad avkastning särskilt å mindre jordbruk och nyodlingar, samt i motionen I: 320, att 200,000 kronor av anslaget skulle användas till uppmuntrande av trädgårdsodlingar. Med avseende å anslagets användning har önskemål vidare uttalats i motionen II: 573 samt i de likalydande motionerna I: 324 och II: 580. I den förstnämnda motionen har hemställts, att vid medlens fördelning särskilt måtte beaktas betydelsen av, att konstgödselmedlen förbilligas, potatisodlingens utveckling främjas samt upplysningsverksamhet anordnas i skogsbygderna och de mera avlägsna trakterna. De övriga avse, att trädgårds- och köksväxtodlingen i Norrland skall särskilt gynnas. Härjämte har i motionen II: 568 yrkats, att fördelningen av förevarande anslag mellan de tre nordligaste länen måtte ske efter antalet brukningsdelar. Slutligen avse de likalydande motionerna I: 315 och II: 561 samt motionen II: 559, att åtgärderna till stödande av det norrländska jordbruket skola utsträckas, enligt de förstnämnda motionerna till Kopparbergs län samt enligt den senare motionen till Dalarna och Värmland.

Ehuru utskottet hyser den uppfattningen, att de av departementschefen nu föreslagna åtgärderna för Norrlands vidkommande icke äro ägnade att slutgiltigt lösa spörsmålet om denna landsdels jordbruk, anser sig utskottet dock icke böra i förevarande sammanhang till behandling upptaga andra frågor

än sådana som anknyta till departementschefens framställning. Med hänsyn bland annat härtill har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till motionen I: 327.

Vad departementschefens förslag i förevarande del angår kan utskottet i huvudsak giva sin anslutning till desamma. Med hänsyn bland annat till vad i föreliggande motioner anförts finner sig utskottet dock böra tillstyrka en något högre medelsanvisning till hushållningssällskapen än departementschefen förordat. I sådant hänseende vill utskottet föreslå, att för nästkommande budgetår ett totalt belopp av 700,000 kronor ställes till förfogande för de av departementschefen angivna ändamålen. Av detta belopp bör högst 200,000 kronor få användas för utlämnande av bidrag utan återbetalningskyldighet för byggande av andelsslakterier. Beträffande villkoren för utlämnande av dessa bidrag, vilka synas böra fastställas av Kungl. Maj:t, har utskottet ingen erinran att göra gentemot vad departementschefen anført. Återstoden bör i första hand, efter framställning från vederbörande hushållningssällskap, fördelas mellan de fem nordligaste länen. Kungl. Maj:t bör dock vara oförhindrad att, om så prövas skäligt, efter ansökan från hushållningssällskapen i Kopparbergs och Värmlands län utsträcka bidragsverksamheten jämväl till de delar av dessa län, där jordbrukets ställning är i stort sett likartad med den i Norrland.

Beträffande användningen av de medel som avses skola anvisas till hushållningssällskapen ha i åtskilliga motioner skilda önskemål uttalats. Ehuru utskottet icke vill förneka, att dessa önskemål äro värda att beaktas, anser utskottet det dock icke lämpligt att närmare direktiv härutinnan lämnas Kungl. Maj:t. En av grundtankarna i departementschefens förslag i denna del torde vara, att hushållningssällskapen, vart inom sitt område, skola hos Kungl. Maj:t föreslå lämpliga och nyttiga åtgärder till åstadkommande av det med medlen förbundna syftet och att vid anslaget fördelning avseende i första hand skall fästas vid de föreslagna åtgärdernas ändamålsenlighet. Om Kungl. Maj:ts förfogande över anslaget bindes genom uttalanden från riksdagens sida, kan detta komma att medföra, att goda uppslag från hushållningssällskapen icke kunna stödjas. Utskottet förutsätter emellertid själfvallet, att hushållningssällskapen i samband med anslagsäskandena taga i övervägande de uppslag, som innefattas i motionerna. I detta sammanhang anser sig utskottet dock böra understryka, att meningen med anslaget är att ernå en *varaktig* förbättring av jordbrukets lönsamhet. Åtgärder på längre sikt till åstadkommande av en ökad effektivitet hos jordbruket och dess binnärningar, däri inbegripet trädgårdsskötseln, torde således i främsta rummet böra stödjas. Utskottet vill i anslutning härtill särskilt framhålla betydelsen av en effektiv propaganda samt en rationellt bedriven upplysnings- och försöksverksamhet.

Med det anförda torde nyss berörda yrkanden i motionerna I: 321 och II: 570, I: 328 och II: 575, II: 560, I: 320, II: 573, I: 324 och II: 580, II: 568, I: 315 och II: 561 samt II: 559 få anses besvarade.

Utskottet övergår härefter till behandling av föreslagna åtgärder för åstad-

kommande av *ett tillfälligt stöd* åt jordbruket i Norrland. I anslutning till gällande reglering av importen av fodervaror har jordbruksnämnden föreslagit, att hö skulle beläggas med införselavgift samt att nuvarande anordning med fraktbidrag vid transport av havre till vissa delar av Norrland samt Kopparbergs och Värmlands län skulle bibehållas och utsträckas att avse all havre. Vidare har nämnden föreslagit, att bidrag skulle utgå vid införsel av oljekakor och majs till Norrbottens och Västerbottens län, om varan införes till Norrbottens län med 2 öre för kilogram och om den införes till Västerbottens län med 1 öre för kilogram, dock högst med belopp motsvarande utgående införselavgift eller skatt. I anslutning till mjölkregleringen har jordbruksnämnden ifrågasatt viss jämkning av gällande bestämmelser angående landets indelning i prisutjämningsdistrikt, innebärande att Västerbottens län skulle utbrytas ur nuvarande mellersta Norrlands prisutjämningsdistrikt och bilda ett eget distrikt samt att tillskott från de på hela landet belöpande prisutjämningsmedlen — utöver de särskilda belopp, som för närvarande utgå till Norrland med undantag av Gästrikland såsom ersättning för de mjölkavgiftsmedel från sagda landsdel, som användas för smörexportens stödjande — skulle lämnas den återstående delen av mellersta Norrlands distrikt med 0.5 öre, Västerbottens län med 1.5 öre samt Norrbottens län med 2.5 öre för kilogram produktmjölk. Det under innevarande regleringsår utgående tillägget till Norrbottens län med 1 öre för kilogram avgiftspliktig mjölk skulle samtidigt bortfalla. Slutligen har nämnden ifrågasatt, att pristillägget för hos producent tillverkat smör i Norrland med undantag av Gästrikland skulle utgå med 25 öre för kilogram högre belopp än i övriga delar av riket, samt att viss jämkning skulle företagas i villkoren för åtnjutande av prisutjämningsbidrag, syftande till att innehavare av mejeri inom område, där mjölkavgift icke utgår, må kunna komma i åtnjutande av sådant bidrag.

I motionen II: 567 har yrkande framställts därom att importavgift å hö icke måtte uttagas. Enahanda yrkande har, såvitt angår hö, som införes till övre Norrland, gjorts i motionen II: 572. Beträffande de ifrågasatta bidragen vid införsel av oljekakor och majs har i motionen II: 569 föreslagits, att bidraget vid införsel till Västerbottens län bestämmas till 2 öre för kilogram.

Vidkommande mjölkregleringen har i motionen II: 569 hemställts, att berörda tillskott av prisutjämningsmedel för Västerbottens län bestämmas till 2 öre för kilogram produktmjölk, samt i de likalydande motionerna I: 323 och II: 571, att tillskottet för Norrbottens län fastställes till 3 öre för kilogram. Härjämte har i motionen II: 574 hemställts *antingen*, att för Norrbottens län avsättes från de samlade prisutjämningsmedlen ett belopp, motsvarande ett öre för kilogram avgiftspliktig mjölk, att utgå på annat sätt än i form av prisutjämningsbidrag, *eller* att motsvarande belopp avsättes till en fond för Norrbottens län att användas utan återbetalningsskyldighet för om- och nybyggnad av mejerier samt maskinanskaffning. Slutligen har i motionen II: 577 ifrågasatts omprövning av Gästriklands ställning i prisutjämningshänseende.

I detta sammanhang har utskottet jämväl till behandling upptagit i de likalydande motionerna I: 76 och II: 178 gjord framställning om fraktlindringsbidrag ur prisregleringsfonden med 50 procent för sändningar av matpotatis från järnvägsstationer inom Jämtlands län till avsättningsort utom länet.

Då det enligt förordningen den 18 maj 1934 om införselavgift å havre och majs jämte vissa andra fodermedel tillkommer Kungl. Maj:t att besluta om uttagande av sådan avgift å hö, avstyrker utskottet, som ej kan förorda någon inskränkning i Kungl. Maj:ts befogenhet härutinnan, de yrkanden som beträffande denna fråga framställts i motionerna II: 567 och II: 572.

Utskottet har intet att erinra mot jordbruksnämndens av departementschefen biträdda förslag om fraktbidrag vid transport av havre till vissa delar av Norrland samt Kopparbergs och Värmlands län samt om bidrag vid införsel av oljekakor och majs till Norrbottens och Västerbottens län. Med avstyrkande av vad som däremot hemställts i motionen II: 569, förordar utskottet således att sistberörda bidrag, om varan införes till Norrbottens län, utgår med 2 öre för kilogram, och om den införes till Västerbottens län, med 1 öre för kilogram. Ej heller jordbruksnämndens förslag med avseende å mjölkregleringen — innebärande bland annat, att vissa tillskott från prisutjämningsmedlen skulle utgå till de norrländska länen med undantag av Gästrikland, samt att pristillägget för hos producent tillverkat smör i Norrland med undantag av Gästrikland skulle utgå med 25 öre för kilogram högre belopp än i övriga delar av riket — ha föranlett någon erinran från utskottets sida. Såsom departementschefen yttrat, bör Kungl. Maj:t äga att efter den ytterligare prövning, som kan finnas nödvändig, besluta i dessa frågor. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t därvid jämväl ägnar uppmärksamhet åt vad som i motionen II: 577 anförts om Gästriklands ställning i prisutjämningshänseende. Av vad utskottet nu anført torde framgå, att utskottet icke kan tillstyrka bifall till vad beträffande mjölkregleringen yrkats i de likalydande motionerna I: 323 och II: 571 samt motionerna II: 569 och II: 574.

Vidkommande yrkandet i de likalydande motionerna I: 76 och II: 178 om fraktlindringsbidrag för sändningar av matpotatis från Jämtland vill utskottet erinra om järnvägsstyrelsens förut återgivna yttrande över motionerna. Av detta framgår, att under det senaste år, vagnslaststatistiken avser, 400 ton jämtländsk matpotatis avsänts till stationer belägna utom länet. Av dessa 400 ton ha 347 ton befordrats till stationer norr om Vännäs och huvudparten, 335 ton, till stationer å linjen Luleå—Vassijaure. Därest, som i motionerna närmast torde avses, fråga är om att öka möjligheterna för avsättningen av den jämtländska matpotatisen i Stockholm, varest enligt statistiken för senaste år endast 20 ton blivit avsatta, torde med hänsyn till där noterade priser å förstklassig matpotatis särskilda åtgärder för att möjliggöra en lönande avsättning ej vara erforderliga. På grund av anförda skäl anser sig utskottet ej böra biträda dessa motioner.

Organisationsbidrag till skogsägareföreningarna.

Utskottet tillstyrker på de skäl departementschefen anfört, att skogsägareföreningarnas riksförbund för budgetåret 1937/1938 erhåller ett organisationsbidrag av högst 50,000 kronor att utgå av skattemedel. Anslaget torde böra betraktas som ett engångsanslag, och bör det, som departementschefen anfört, ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter om medlens användning samt kontroll m. m., som må finnas erforderliga.

Frukt- och trädgårdsodlingen.

Enligt gällande tulltaxa utgår tull å vindruvor med 35 kronor för 100 kilogram. Emellertid råder under tiden den 1 september 1935—den 30 juni 1937 på grund av särskilda beslut tullfrihet för vindruvor.

I propositionen nr 293 har föreslagits, att tull å vindruvor skall utgå under tiden 1 juli—31 december med 35 kronor för 100 kilogram. I övrigt har departementschefen beträffande frukt- och trädgårdsodlingen hänvisat till att han jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 mars 1937 tillkallat fyra utredningsmän för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande produktions- och avsättningsförhållandena inom trädgårdsnäringen samt i fråga om behovet av särskilda åtgärder för åstadkommande av en önskvärd räntabilitet inom samma näring.

Uti de i ämnet väckta motionerna har ifrågasatts vidtagande av åtskilliga stödåtgärder. Sålunda yrkas i de likalydande motionerna I: 325 och II: 576, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att intill den 30 juni 1938 vidtaga de åtgärder till frukt- och trädgårdsodlingens stödjande, som av rådande förhållanden kunna anses motiverade. Vidare hemställs i motionen II: 579, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utfärdande av bestämmelser rörande importreglering av vissa trädgårdsalster. I sistnämnda motion föreslås därjämte, att tull å vindruvor skall utgå under tiden 1 juli—31 januari och med ett belopp av 70 kronor för 100 kilogram, att till organisationsbidrag för främjande av ekonomisk organisationsverksamhet inom frukt- och trädgårdsodlingen skall anslås ett belopp av 50,000 kronor samt att till propaganda för svensk frukt och svenska trädgårdsprodukter skall anvisas likaledes ett belopp av 50,000 kronor. I motionen I: 333 hemställs, att tull å vindruvor under den av Kungl. Maj:t föreslagna tiden måtte utgå med 50 kronor för 100 kilogram. Slutligen begäres i motionen II: 578 ett anslag till organisationsbidrag åt trädgårdsodlarna om 30,000 kronor.

Utskottet vill erinra om att jordbruksutskottet i sitt av årets riksdag godkända utlåtande nr 72 i anledning av väckta motioner om åtgärder till främjande av frukt- och trädgårdsodlingen anfört, bland annat, att utskottet förutsatte, att de spörsmål och förslag, som framförts i de av utskottet behandlade motionerna, komme att av de här ovan berörda utredningsmännen närmare undersökas och prövas. Jordbruksutskottet ansåge sig visserligen icke böra utan föregående utredning tillstyrka vidtagande omedelbart av ifråga-

satta stödanordningar på detta område men ville understryka behovet av snara och verksamma åtgärder. Med hänsyn till den av riksdagen sålunda intagna ståndpunkten anser sig utskottet icke böra förorda särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av nu behandlade motioner. Utskottet försätter självfallet, att utredningsmännen under sitt fortsatta arbete ägna erforderlig uppmärksamhet åt vad som anförts i motionerna.

Kungl. Maj:ts framställning om tull å vindruvor tillstyrkes av utskottet. Frågan om tullskyddets omfattning torde, sedan resultaten av utredningen föreligga, upptagas till förnyad prövning.

Jordbrukets prisregleringsfond och fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen.

Kungl. Maj:ts framställningar om anvisande för nästa budgetår av *dels* 3,000,000 kronor till avsättning till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen, *dels ock* 28,000,000 kronor till avsättning till jordbrukets prisregleringsfond tillstyrkas av utskottet.

Vad departementschefen anført om dispositionen av till prisregleringsfonden hörande medel har icke föränlett någon utskottets erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må, i anledning av propositionen nr 284, *dels* antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 26 juni 1933 (nr 391) angående mjölkavgift;
- 2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 7 juni 1935 (nr 279) angående slaktdjursavgift;
- 3) förordning angående tillägg till förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift;
- 4) förordning angående utförselbevis för råg och vete, *dels ock*

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av mjölk och mejeriprodukter i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer;

2) medgiva, att Kungl. Maj:t må, om så befinnes nödigt för stödjande av priset å smör, vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av margarin, konstister och fettemulsion samt av råvaror för margarinindustrien och ämnen, varav dessa framställas, i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer;

3) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till

riket av slaktdjur samt kött och fläsk i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer;

4) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av ägg m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser;

5) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser av införseln till riket av vete och råg samt därav framställda produkter;

6) medgiva, att Kungl. Maj:t må, då särskilda skäl därtill föranleda, för tiden till och med den 30 juni 1939 bestämma, att restitution av tull enligt 4 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution (*kvarnindustri-restitution*) ej må åtnjutas eller må åtnjutas allenast i mindre omfattning än i nämnda paragraf sägs;

7) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med svenska spannmålsaktiebolaget om fortsatt giltighet under tiden från och med den 1 september 1937 till och med den 31 augusti 1938 av mellan svenska staten och bolaget nu gällande avtal;

8) anvisa för budgetåret 1937/1938:

a) till avsättning till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen, under nionde huvudtiteln, ett förslagsanslag av 3,000,000 kronor;

b) till avsättning till jordbrukets prisregleringsfond, under nionde huvudtiteln, ett förslagsanslag av 28,000,000 kronor;

c) till organisationsbidrag till skogsägareföreningarnas riksförbund, under nionde huvudtiteln, ett reservationsanslag av 50,000 kronor;

B) att riksdagen må, i anledning av propositionen nr 293, i vad den rör vindruvor, antaga följande förslag till ändring i och tillägg till den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan att träda i kraft den 1 juli 1937:

		Tull för 100 kg kronor
	Frukter och bär, ätbara: färska eller enbart kokade:	
	-----	
	vindruvor:	
64: 1	under tiden 1 juli—31 december .... T	35: —
64: 2	under annan tid	fria

C) att riksdagen må, i anledning av propositionen nr 308, *dels* antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående *dels* viss utsträckning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande jämlikt 1 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror, *dels ock* ändring i vissa delar av samma förordning; samt

2) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl,

dels ock besluta att, i den mån förordnande om uttagande av accis enligt förordningen om accis å margarin och vissa andra fettvaror av Kungl. Maj:t meddelas, Kungl. Maj:t skall äga att för tid, varunder sådan accis utgår, förordna, att med accisförordnandet avsedd vara skall beläggas med tull, som motsvarar den för densamma bestämda accisen, eller, därest tull å varan redan utgår, en med accisbeloppet förhöjd tull; dock att från sådan tull eller tullförhöjning skall undantagas vara, som införes uteslutande för tillverkning i och för försäljning av annan accisbelagd vara;

D) att följande motioner, nämligen:

I: 76 och II: 178, likalydande, I: 315 och II: 561, likalydande, I: 320, I: 321 och II: 570, likalydande, I: 322, I: 323 och II: 571, likalydande, I: 324 och II: 580, likalydande, I: 325 och II: 576, likalydande, I: 326, I: 327, I: 328 och II: 575, likalydande, I: 333, II: 331, II: 559, II: 560, II: 565, II: 566, II: 567, II: 568, II: 569, II: 572, II: 573, II: 574, II: 577, II: 578 samt II: 579

må, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 20 maj 1937.

På sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande:

från bevillningsutskottet:

herrar *Anderson* i Norrköping, *Domö**, *Andersson* i Fältenborg, *Sjödahl*, *Bengtsson*, *Björnsson*, *Lövgren*, *Björklund*, *Andersson* i Dunker och *Werner* i Hultsfred;

från jordbruksutskottet:

herrar *Johansson* i Uppmälby, *Carl Eriksson*, *Sederholm*, *Granath*, *Tjällgren*, *Sten*, *Hedlund* i Häste, *Gustafson* i Vimmerby, *Andersson* i Löbbo och *Carlström*.

* Ej närvarit vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Anderson* i Norrköping, *Domö*, *Bengtsson* och *Sederholm*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

Utskottets yttrande.

Utskottet delar — — — (lika med utskottet) — — — motiverad. Ytterligare finnes anledning att med uppmärksamhet följa den markerade prisstegringen på ett flertal av jordbrukets förnödenheter. Utskottet är ense med departementschefen därom, att de ogynnsamma återverkningarna av en försämrad lönsamhet för jordbruket på allt sätt måste beaktas. Utskottet finner det därför angeläget, att jordbrukarna i form av höjda produktpriser beredas kompensation för de faktorer som inverka försämrande på lantbrukets lönsamhet.

I anslutning till — — — (lika med utskottet) — — — ändrade förhållanden.

I de likalydande motionerna I: 324 och II: 580 har hemställts, att riksdagen måtte göra ett uttalande om att regleringsåtgärderna förutsättas skola så handhavas, att lägst den genomsnittliga prisnivå, som var rådande 1925—1929, verkligen upprätthålles. Utskottet förutsätter ett sådant utnyttjande av regleringsanordningarna, att det eftersträfvade resultatet, i den mån så är möjligt, kommer att uppnås. Enligt samma motioner borde riksdagen vidare uttala, att om det allmänna prisläget beträffande de produktionsfaktorer, varmed jordbruket har att räkna, kommer att ytterligare höjas, en häremot svarande höjning av den genomsnittliga produktprisnivån borde genomföras. I likhet med motionärerna finner utskottet det angeläget, att jordbrukarna erhålla högre produktpriser i den mån de sammanlagda omkostnaderna för jordbruket stiga. Även om det erbjuder praktiska svårigheter att anpassa regleringsanordningarna efter varje mindre förändring av jordbrukets produktionskostnader, torde nu berörda prisförhållanden böra noggrant följas och beaktas vid regleringsanordningarnas handhavande. Skulle, såsom nu synes vara fallet, en fortlöpande stegring av jordbrukets omkostnader ske, eller en mera betydande stegring av den allmänna prisnivån inträffa, finner utskottet följaktligen, i enlighet med vad tidigare anförts, det angeläget, att de såsom eftersträvansvärda angivna priserna i motsvarande mån höjas. Utskottet vill i detta sammanhang — — — (lika med utskottet) — — — ändrade förhållanden.

Vad utskottet sålunda anförut överensstämmer i väsentliga delar med de allmänna synpunkter som departementschefen anförut beträffande jordbruks-

regleringens allmänna handhavande. Härav följer, att utskottet icke kan biträda vad i motionen II: 572 i förevarande hänseende anförts och yrkats.

I motionen I: 322 har — — — (lika med utskottet) — — — förevarande yrkande.

Mjölkg regleringen.

Beträffande mjölkg regleringen — — — (lika med utskottet) — — — verkningsslös.

Utskottet vill med anledning av vad departementschefen uttalat samt vad i motionerna I: 324 och II: 580 i anslutning till jordbruksnämndens yttrande föreslagits som sin mening uttala, att även om skärpt reglering av införseln av mjölk och mejeriprodukter i allmänhet ej torde erfordras i annat fall än om svårigheter för smörexporten uppstå eller exportländerna vidtaga åtgärder, som göra införselavgift utgående efter nu gällande grunder verkningslös, så giver importen, särskilt av ost, likväl anledning att ändra nu gällande importbestämmelser därhän, att jordbruksnämnden medgives *befogenhet* vägra införsel. Det bör härjämte ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de importavgifter som skola utgå på här ifrågavarande produkter. Då det enligt — — — (lika med utskottet) — — — upptagas.

För bestridande — — — (lika med utskottet) — — — samma ändamål.

Vad departementschefen anført rörande det närmare handhavandet av mjölkg regleringen finner sig utskottet kunna i huvudsak biträda. I likhet med departementschefen anser utskottet, att ett smörpris å 2 kronor 75 öre vid försäljning från producent bör vara normerande för stödåtgärderna på detta område. Utskottet delar vidare departementschefens uppfattning, att mjölkavgiften bör vara rörlig och utgå med 2 öre för kilogram vid ett smörpris av 2 kronor 50 öre, men anser att det bör ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida sänkning av mjölkavgiften vid högre smörpris kan utan äventyrande av regleringens syfte vidtagas. Utskottet ansluter sig sålunda till det i de likalydande motionerna I: 324 och II: 580 framförda förslaget, att smörpris, margarinaccis och mjölkavgift inom ramen av vad ovan sagts rörande smörpriset samt gällande bestämmelser beträffande mjölkavgift och margarinaccis inbördes skola så avvågas, att produktmjölkpriset genomsnittligt icke kommer att understiga 1925—1929 års prisnivå.

De ökade möjligheter, som därmed komma att stå Kungl. Maj:t till buds för säkerställande av stödåtgärdernas syfte, finner utskottet väl motiverade av den betydelse mjölkproduktionens ekonomiska resultat har för största delen av vår jordbruksbefolkning och i alldeles särskild grad de mindre jordbrukarna.

Utskottet har icke något — — — (lika med utskottet) — — — förevarande motionen.

Regleringen av andra animaliska produkter än mjölk.

Jämväl beträffande — — — (lika med utskottet) — — — bestämmelser.

Fodermedelsregleringen.

Bortsett från vissa i det följande berörda erinringar har utskottet ej funnit anledning föreligga att frågå Kungl. Maj:ts förslag. Med hänsyn till det i längden oupplösliga samband, som förefinnes mellan fodermedels- och animaliepriserna, särskilt då det gäller fläskproduktionen, samt till vad utskottet tidigare anfört beträffande det mindre tillfredsställande läget å kött- och fläskmarknaden under det gångna året, finner utskottet det böra förhindras, att priset å inhemskt foder sjunker under 15 öre per foderenhet. Därest i fall av — — — (lika med utskottet) — — — får ifrågakomma. Vidare finner utskottet, i likhet med vad i motionerna I: 324 och II: 580 anförts, att statsmakterna böra hava *möjlighet* att på sätt jordbruksnämnden föreslagit genom särskilda bidrag vid export av inhemskt foder vid behov stödja den inhemska marknaden. Den starka efterfrågan på majs, även till relativt höga priser, som ibland förefinns samtidigt som det möter svårighet att till skäligen priser vinna avsättning för till avsalu producerat foder, synes utskottet utgöra välgående skäl för att en dylik utväg bör lämnas öppen. I övrigt delar utskottet departementschefens uppfattning, att majspriset, i den mån så är möjligt, bör hållas stabilt. I anslutning till vad nyss anförts anser utskottet, att därvid bör tillämpas ett partipris å majs, fritt banvagn å noteringsort, av 16 öre per kilogram enligt Sveriges allmänna lantbrukssällskaps noteringar. Utskottet finner — — — (lika med utskottet) — — — hittills skett.

Brödsädsregleringen.

Vad härefter — — — (lika med utskottet) — — — av mjöl och gryn.

Enligt vad — — — (lika med utskottet) — — — under konsumtionsåret. Med anledning av vad utskottet tidigare anfört rörande fodermedelspriserna och det mervärde prima kvarnduglig brödsäd bör anses hava gentemot fodervaror, finner utskottet, utan erinran i övrigt, den av departementschefen angivna prisnivån böra sättas till 16 kronor 50 öre för deciton vete och 15 kronor 50 öre för deciton råg under höstmånaderna, med en mot lagringskostnaderna svarande successiv stegring under konsumtionsåret. Utskottet biträder alltså vad härutinnan i motionerna I: 324 och II: 580 föreslagits.

Utskottet delar — — — (lika med utskottet) — — — jordbrukspolitiska.

Beträffande kostnaderna för spannmålsregleringen och beredskapslagret har utskottet icke funnit tillräckliga skäl föreligga att frågå de hittills tillämpade grunderna. I likhet med departementschefen anser utskottet således, att förlusten å en eventuell stödköpsverksamhet liksom ock kostnaderna för beredskapslagret och jämväl för svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet i övrigt i regel böra täckas genom uttagande av veteavgift. Med anledning av vad som anförts i motionerna I: 324 och II: 580 anser utskottet emellertid, att med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet förenade kostnader, i det fall att veteavgift icke behöver uttagas till större belopp än vad

till detta ändamål erfordras, och med hänsyn till att uppbörds- och kontrollkostnaderna i förhållande till avgiftsbeloppet i detta fall bliva oskäligt stora, böra efter Kungl. Maj:ts bestämmande kunna täckas även av genom importavgift å brödsäd disponibla medel. Mot det — — — (lika med utskottet) — — — avtal.

Vad av — — — (lika med utskottet) — — — utskottets sida.

Särskilda stödåtgärder för det norrländska jordbruket.

Utskottet delar — — — (lika med utskottet) — — — biträda dessa motioner.

Organisationsbidrag till skogsägareföreningarna.

Utskottet tillstyrker — — — (lika med utskottet) — — — finnas erforderliga.

Frukt- och trädgårdsodlingen.

Enligt gällande — — — (lika med utskottet) — — — om 30,000 kronor.

Utskottet vill erinra om — — — (lika med utskottet) — — — och verk samma åtgärder. Utskottet kan icke underlåta att erinra också därom, att det förslag till ändring av den av 1936 års riksdag beslutade lantarbetstidslagen av den 26 juni 1936 (nr 333), som förelagts riksdagen, komma att om förslaget av riksdagen antages i hög grad ingripa i trädgårdsodlingens ekonomiska förutsättningar.

Den enda kompensation härför, som föreslagits komma trädgårdsodlingen till del, utgöres av Kungl. Maj:ts prop. angående återinförande, under viss del av året, av nyssnämnda tull å druvor.

Under sådana förhållanden och då eventuella förslag från utredningens sida ej kunna blott förväntas inom en nära framtid föreligga utan också kräva skyndsam behandling, finner utskottet, i anledning av motionerna I: 325 och II: 576 såväl som II: 579, att Kungl. Maj:t bör äga vidtaga de begränsningar av importen av trädgårdsalster som kunna finnas påkallade. Utskottet tillstyrker alltså, att Kungl. Maj:t bemyndigas att, då så finnes påkallat, för tiden till och med den 30 juni 1939 vidtaga åtgärder för reglering av införseln till riket av sådana alster. Under erinran att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition härutinnan (nr 23), bemyndigat Kungl. Maj:t att å tid, då riksdagen icke är samlad, åsätta varor, som införas från utlandet, särskild tilläggstull, utöver den enligt tulltaxan utgående tullavgift, till högst tre gånger samma belopp som denna senare, anser sig utskottet icke för närvarande böra föreslå någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag om tull å vindruvor. Utskottet förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t, om så prövas nödigt eller skäligt, begagnar sig av sin berörda befogenhet att höja sagda tull.

Utan att förmena att trädgårdsodlingens på grund av skärpt utländsk konkurrens stora svårigheter eller dess på grund av den eventuellt blivande lantarbetstidslagstiftningen ökade trångmål därigenom bliva avhjäpta, finner utskottet dock de i motionen II: 579 framförda förslagen om anslag av *dels* 50,000 kronor såsom organisationsbidrag, *dels* 50,000 kronor såsom propagandaanslag vara ägnade att medföra gynnsamma verkningar. Hjälps i dylik form torde också stå i god överensstämmelse med vad som på jordbruksnäringens område tidigare vidtagits och i fråga om skogsbruket av utskottet förordas.

Utskottet vill alltså tillstyrka, att till organisationsbidrag må utgå 50,000 kronor och till propaganda för svenska trädgårdsalster 50,000 kronor — att utdelas efter de bestämmelser som Kungl. Maj:t torde utfärda.

Under återopandande av det anförda hemställer utskottet,

A) = Utskottet;

B) att riksdagen må, i anledning av propositionen nr 293, i vad den rör vindruvor, ävensom motionerna I: 325 och II: 576, likalydande, samt II: 579,

dels antaga — — — (= utskottet) — — — fria;

dels ock

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må, då så finnes påkallat, för tiden till och med den 30 juni 1939 vidtaga åtgärder för reglering av införseln till riket av trädgårdsalster;

2) anvisa för budgetåret 1937/1938:

a) till främjande av organisationsverksamhet på frukt- och trädgårdsodlingens område, under nionde huvudtiteln, ett reservationsanslag av 50,000 kronor;

b) till propagandaverksamhet för ökad förbrukning av svenska trädgårdsalster, under nionde huvudtiteln, ett reservationsanslag av 50,000 kronor;

C) = Utskottet;

D) = Utskottet.»

2) av herr *Hedlund* i Häste, vilken anslutit sig till den av herr *Anderson* i Norrköping m. fl. avgivna reservationen utom i vad den rör särskilda stödåtgärder för det norrländska jordbruket;

3) av herrar *Andersson* i Fältenborg och *Carlström* beträffande viss del av utskottets motivering;

4) av herrar *Lövgren*, *Tjällgren*, *Sten* och *Hedlund* i Häste, vilka ansett, att första stycket på sidan 40 i detta utlåtande bort hava följande lydelse:

»Vad departementschefens förslag i förevarande del angår kan utskottet i princip giva sin anslutning till desamma. Med hänsyn till vad i föreliggande motioner anförts, särskilt om behovet av ett förbilligande av konstgödsel-

medlen, ett vidgat stöd för anläggande av gödselvårdsanläggningar och erhållande av bidrag till uppmuntrande av trädgårdsodlingar samt till vidgad upplysningsverksamhet inom de mera avlägsna bygderna, finner sig utskottet dock böra tillstyrka en högre medelsanvisning till hushållningssällskapen än departementschefen förordat. I sådant hänseende vill utskottet föreslå att för nästkommande budgetår ett totalt belopp av 1,100,000 kronor ställs till förfogande för de av departementschefen och de i motionerna angivna ändamålen. Av detta belopp — — — (lika med utskottet) — — — där jordbrukets ställning är i stort sett likartad med den i Norrland.»

- 5) av herr *Gustafson* i Vimmerby beträffande frukt- och trädgårdsodlingen;
- 6) av herr *Andersson* i Dunker, vilken yrkat bifall till motionen II: 578.